

MILENCI NA JEDEN DEN

Ivan Klíma

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Milenci na jeden den

Ivan Klíma

Znění tohoto textu vychází z díla [Milenci na jeden den](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Československý spisovatel v Praze v roce 1970. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Ivan Klíma: Milenci na jeden den), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 5. 6. 2020.

OBSAH

Klára a dva páni	6
Svatební cesta	31
1	31
2	34
3	39
Nebe, peklo, ráj	42

Klára a dva páni

Muž vstoupil do dveří, na okamžik se zarazil, protože v předsíni tkvěl podivný pach: nevětraných peřin, zetlelých květin a starých šatů.

„Jen pojd'te,“ řekla a sundávala si kabát.

„Tak teda tohle je tvůj byt, Kláro,“ rozhlédl se. Byl to nevelký člověk, hubený, ale s bříškem, jeho věk se dal určit jenom stěží. Sundal si také kabát i klobouk, velmi starý a zcela nemoderní klobouk. Na sobě měl obnošené šaty, kalhoty s příliš širokými nohavicemi a velkým zadkem. Povytáhl si je a vstoupil.

Pokojík to byl malý a chudý, v rohu na otlučeném stolku stál plynový vaříč, hned vedle něho velice starodávný dřez s ještě starodávnějším kohoutkem vodovodu. Na skříni ležela prázdná klec a rádio.

„Máš to tu hezké,“ řekl a cítil se tu nedobře. Možná, že sem přece jen neměl chodit, i když po ní toužil. Všiml si ještě jedné klece pod oknem, ale co mu tu připadlo skutečně zvláštní a nezvyklé, to byl velký květináč s jakousi tropickou rostlinou. Přistoupil ke květináči – nevyznal se příliš v těchhle květinách, byla to snad agáve.

„Každej nejdřív kouká na ni,“ ozvala se za ním. „Na mýho miláčka s trnami. Ale na květ nešahejte. Kdo ho utrhne, už nikdy nebude šťastnej, to je taková pověra. Řecká.“

„Štěstí není všechno,“ prohlásil. Okno vedlo do dvora a docela nedaleko žlutě svítilo několik cizích oken. Jistě sem bylo vidět; každé hnutí, všechno.

V místnosti byl ještě gauč a na polici nad ním stolní lampa a tranzistor. Všiml si, že ještě jeden tranzistor stojí vedle vaříče.

„Já jsem ráda šťastná.“

„Všichni chceme být šťastní,“ řekl. „Šťěstí... Věčná vábnička štěstí, ale co to vlastně je štěstí?“ povzdechl si. Cítil se tu nesvůj. Nedovedl by přesně říct proč, ale něco ho tu tísnilo až k strachu. Snad to způsobovala jeho situace tady. Nebyl zvyklý na úlohu milence. „Proč tu máš tolik přijímačů, Kláro?“ zeptal se.

„Dali mi je.“ Napustila do konvice vodu a postavila ji na vařič. „Na památku. Anebo třeba k Vánocům. Já mám ráda dárky. Na tom přece není nic špatného, přijímat dárky, když jsou z lásky.“

Seznámil se s ní před třemi týdny. Tím nejobyčejnějším způsobem. Ve vlaku, když se vracel od rodiny, kterou odvezl na letní byt.

„Já bych nedělala nikdy nic špatného,“ řekla. Naklonila se nad gauč a otevřela tranzistor. Byla to jakási cizí stanice, nesnášel tuhle muziku, ty mezinárodní šlágry, pop-music, beat, ve všech jazycích a stále totéž, linulo se to ze všech míst rozhlasové stupnice.

„Tímhle si sem pouštím svět,“ stáhla starou vyrudlou a potrhanou roletu. „Já nemám ráda ticho. Někdy v noci to na mě padne: tady je všechno pořád stejný! A ticho. Tak si otevřu rádio. Třeba se tam zrovna hádají nějaký dva páni v řeči, který vůbec nerozumím. A já si představuju ty dva pány a ty lidi, co jim k tomu tleskají, a to město, kde všichni mluvějí tou směšnou řečí.“

Seděla na gauči, ruce měla složené v klíně, připadla mu velice blízka, když se mu tak svěřovala. Byl by si rád přisedl k ní a objal ji, ale nebyl si jist, nastala-li k tomu už vhodná doba. Kromě toho, nevěděl vlastně proč, rozčilovaly ho ty prázdné klece. „Jsi milá, Kláro,“ řekl. „K čemu tady máš ty klece?“

„To je památka... po jednom pánovi. Dělal je.“

Než ji obejmě, měl by jí také říct něco o sobě. Mluvil s ní mnoho za ty tři týdny, ale ne o sobě – spíš o věcech, vykládal příběhy ze svého života, ale ty příběhy byly tak neosobní, že je mohl vlastně vykládat o komkoliv druhém. Byl pro ni vlastně cizí. „Kdybys jen věděla,“ řekl, „co vím já.“ Zarazil se a pak řekl: „Musím ti toho ještě povědět.“ Vtom si všiml, že na policiče nad gaučem, zpola zakryt

knihami, stojí telefon. Nevěděl proč, ale vylekalo ho to. „Nikdys mi neřekla, že máš telefon,“ řekl vyčítavě.

„Mě nikdo nevolá,“ řekla.

Odsunul knihy a zvedl sluchátko. Tón oznamoval obsazeno. Položil rychle sluchátko a znovu je zvedl. Držel je u ucha, ale bylo hluché. Jenom jakoby z veliké dálky nějaký hlas předčítal kuchařský předpis.

„Chcete někoho volat?“ zeptala se.

„Ne,“ řekl rychle. „Je už přece pozdě!“ Zavěsil opět. Chovám se směšně, uvědomil si. Jsem tu sám s ní, toužil jsem po ní, a teď si hraju s telefonem. „Kláro,“ řekl, „ani nevíš, jak jsem rád.“

„Vy jste rád?“ podivila se.

„Že jsem tu s tebou,“ řekl. „Líbíš se mi. Ještě jsem se nikdy...“ Přisedl až docela těsně k ní. „Jsi nejkrásnější žena, s jakou jsem se kdy setkal.“

Naklonila se k němu a políbila ho. Vstala rychle. „To jsou jen takové řeči, co páni vedou. Nechcete se napít?“

Za ty tři týdny byli spolu dvakrát ve vinárně, neměl ve zvyku příliš pít, někdy v neděli po obědě pil pivo a opil se nejvýš na silvestra, a to ještě ne příliš, nepřišel sem přece proto, aby zase pil. „Nevím,“ řekl. „Vždycky přece jenom pijeme. A teď když jsme tu konečně spolu sami...“

„Já se vždycky ráda napiju,“ došla ke skříni. Když ji otevřela, ustrnul. V té skříni se válela spousta nejrůznějších věcí, nejspíš všechny její věci od hrnků až po svetry a župan, ale to, nad čím ustrnul, bylo klubko ostnatého drátu, které leželo v pravém rohu dole. Odsunula ještě jednu prázdnou klec a vytáhla láhev. „A potom, mám strašnou chuť tančit.“

„Tady?“ užasl.

„Stůl se odšoupne,“ vysvětlila. „Já když tančím, to jsem šťastná.“

Neposlouchal ji téměř. Nedovřela úplně skříň a on viděl okraj toho klubka. Nemohl z něho odtrhnout oči. „Kláro,“ řekl, pokud svedl klidně, „ty máš doma drát?“

„Mám,“ odpověděla. „Tak chcete tančit?“

Neuměl téměř tančit a kromě toho při myšlence, že by se teď měl vrtět v téhle místnůstce mezi dřezem, gaučem a kořenáčem a skříní s klecemi a s ostnatým drátem, ho obešla hrůza.

„Ne,“ řekl.

Rádio za jeho zády vyhrávalo tak, že cítil tu melodii jakoby pronikat celým tělem. Možná že sem přece jen neměl chodit. Kromě toho když vešli do domu, stála tam jakási ženská v županu. Byla to cizí ženská a nemohla ho znát, ale sledovala je hladovým a neodvratným pohledem.

„Poslyš, ta v tom županu,“ zeptal se, „když jsme vcházeli do domu, co to bylo zač?“

„No ženská,“ řekla užasle, „tady bydlí. Copak můžu znát každou ženskou, co tu bydlí?“

„O půlnoci v županu na chodbě,“ řekl.

„Vždycky tam stojí. Obyčejně jen ve dveřích. Třeba někoho vyhlíží.“

„A ty,“ zeptal se, „jak dlouho tady bydlíš?“

„Dlouho,“ řekla. Na stolku stálo několik sklenic. Vzala dvě, vypláchla je a nalila do nich víno. „Dneska si uděláme hezký večer,“ řekla, „dneska mám chuť být šťastná.“

„Ano,“ řekl. Pocítil náhle úlevu. Přišel sem a za chvíli zase odejde. Nemá a nemusí mít vztah k tomuhle pokoji, nemusí se zajímat o ty klece ani o ten drát. A tu ženskou v županu už víckrát nespatrií. Teď je tu sám v noci s ní, a ona je krásná. Vzal ji za ruku. „Ano, dneska budeme šťastni!“

„Tak se napijte! Ale tohle není dobrá hudba.“ Vstala. Vypjala tranzistor, došla ke skříní, dovřela dveře a otočila vypínačem druhého přijímače.

„Kláro, prosím tě,“ vztáhl k ní ruce.

„Vaří se voda,“ řekla. „Napijete se přece kávy.“

„Kláro,“ opakoval. Zmocňovala se ho netrpělivost. Cítil, jak se mu do celého těla vtírá únava. „Dobře,“ řekl. „Dám si kávu.“

Přinesla hrníčky.

V tuto dobu už obvykle spal. Jeho žena dbala na to, aby žil spořádaně a zdravě. Ale teď na ni nechtěl myslet.

„Budeme šťastni,“ řekl a napil se kávy. „Nebudeme myslet na nic, jenom na sebe a na naši lásku. Je to tak málokdy, kdy nemusíš myslet na nic jiného.“

„A vy nemusíte, vy teď zrovna nemusíte?“

„Jak to myslíš?“

„Pánové vždycky na něco myslí. I při tom.“

Snažil se nevnímat její slova. „Tolikrát jsem si představoval za poslední týden tuhle chvíli, Kláro. Jsi krásná,“ řekl. „Jako, jako...“ zapomněl už vlastně vymýšlet lichotky. „Jako květina. A voníš jako, jako... květina.“ Postavil hrníček s kávou a objal ji.

Zazvonil telefon.

Natáhla se pro sluchátko. „Haló,“ řekla. „Ano, já nevím... Já se zeptám.“ Zacpala mluvítko a řekla šeptem: „Myslím, že to je pro vás.“

Na okamžik se ho zmocnil takový děs, že měl chuť vstát a prchat z tohoto bytu. Ale nebyl s to se ani pohnout. „Pro mě?“ zablekotal. „Nikdo přece neví, že jsem tady. Nikdo to nemůže vědět. Před půlhodinou jsem to ani já sám ještě nevěděl, nevěděl jsem, kde bydlíš.“

„Tak si to vezte,“ vyzvala ho netrpělivě.

Vzal sluchátko, jako by bylo nakažené. „Haló,“ řekl sevřeným hlasem.

Bylo hluché.

„Vždyť tam nikdo není,“ řekl s ulehčením.

„Třeba zavěsila, když jste se tak dlouho rozmýšlel.“

„Zavěsila? To byla žena?“

„Kdo jiný by vás volal teď po půlnoci.“

„Moje žena?“ nedovedl nedat průchod své úzkosti.

„Jak to mám poznat,“ řekla. „Nemluvila jsem nikdy s vaší ženou.“

„Nemůže přece vědět, že jsem tady,“ prohlásil. „Nikdo to nemůže vědět. Nebo jsi někomu říkala, že mě pozveš?“

„Tak už na to nemyslete. Třeba to ani nebylo pro vás!“

„Ano,“ sáhl po skleničce vína a napil se. Všiml si, že se mu chvějí prsty. „Ale kdo tedy volal?“ uvědomil si. „Představil se?“

„Tak na to nemyslete. Někdy se stane, že zvoní a volají toho pána, co je u mě. Pány přece často volá telefon. I v noci. Protože páni mají povinnosti.“

„Kláro,“ řekl, „proč tak mluvíš? Vždyť přece ty...“ Zarazil se. „A říkala jsi, že to byla žena.“

„Páni mají přece ženy. I v noci. I když u nich nejsou!“

„Co tím myslíš?“ zeptal se unaveně. „O jakých mužích mluvíš?“

„Tak se nezlobte,“ vzala ho na okamžik za ruku, „a nemyslete už na to. Chtěl jste přece být dneska večer šťastný.“

Byl zvyklý klidnému a dobře známému laskání své ženy. Tohle děvče ho svými podivnými řečmi od první chvíle odpuzovalo i přitahovalo. „Kláro,“ zašeptal, „chtěl jsem ti říct: když jsem tě uviděl..., byla jsi pro mě jako... jako zjevení.“ Objal ji. Byla malá a drobná, ztratila se téměř v jeho objetí. Zmocňovalo se ho vzrušení. „Kláro,“ zašeptal, „drahoušku!“

„Tak počkejte,“ vyklouzla z jeho objetí. Došla k umývadlu a svlékla si svetr. „Škoda, že si nechcete zatančit,“ řekla. „Ale ta hudba vám nevadí, nebo ano?“

Slyšel, jak napouští vodu do umývadla, nemohl teď myslet na nic jiného, než že za chvíli přijde k němu. Snad ji miloval, snad ji skutečně miloval, celé ty tři týdny žil téměř ve vytržení. A myslel na ni. „Jednou jsem znala takového pána,“ hovořila, „jeli jsme až do... to město mělo divný jméno... už si nevzpomenu na to jméno, končilo to na polis nebo tak a bylo to v Řecku. A v tom hotelu hrála do rána hudba a my se při tom milovali s tím pánem a po podlaze běhaly ještěrky. A někdy potom, když jsme se už nemilovali, sešli jsme dolů do lokálu a tam ještě tančili.“

Na okamžik se ho téměř zmocnila žárlivost. Ani ne tak vůči tomu cizímu muži, jako vůči té cizí situaci, která už navždy zůstane tkvěť v jejích vzpomínkách, zatímco dnešní večer pro ni nejspíš zůstane banálním, úplně obyčejným večerem, který splyne v její paměti se všemi ostatními večery. „A to jsi byla šťastná?“ zeptal se.

„Já jsem vždycky šťastná.“

„Taky tě jednou odvezu,“ řekl náhle. „Pojedeme spolu a pak... zůstaneme spolu někde bez těch klecí..., zůstaneme tam dlouho...“ Polekal se téměř slibů, které mu jakoby bez jeho vůle plynuly ze rtů.

Byla stále polooblečená, vlasy jí splývaly po ramenou. Obrátila se k němu a usmála se. „Jen povídejte,“ vyzvala ho. „Já to ráda poslouchám. Pokoj s vyhlídkou na moře. Tam, když jsme se přestali milovat, vyběhli jsme, nebylo ještě třeba úplný ráno, ale voda byla stejně teplá, a potom jsme se ještě tam v písku...“ Zarazila se. „Nemyslete si o mně nic, já jen když mám někoho ráda... Je to přeci správný milovat se s někým, když ho mám ráda.“

„Ano,“ řekl unaveně.

„Já bych nikdy nedělala nic špatného,“ řekla. „Musí to být strašný vzbudit se vedle někoho, koho už nemilujete, a tvářit se, jako když ho milujete!“

Mazala si ruce nějakým krémem. Potom zhasla velké světlo. „Kdybyste na chvíli vstal,“ řekla, „ustlala bych.“

„Ano, ovšem,“ její věcnost ho ohromovala. Vstal a řekl: „Kláro, miluju tě.“ Nevěděl, kam si má stoupnout. Místnost byla plná klecí, drátů a přijímačů. Postavil se ke skříni a opřel se zády o dveře. Rozložila několika obratnými pohyby gauč, potom vklouzla pod příkrývku.

„Kláro,“ zašeptal. Ležel vedle ní a líbal ji.

Vtom – zaznělo to jako hlas z jiného světa, chraplavě a zdušeně, a přitom naprosto blízko, těsně za zdí, u které leželi. Někdo zavolal její jméno. Bylo to tak neskutečné a ohromující, že na okamžik myslel, že podlehl preludu, teprve když ten hlas sténavě opakoval

svoje zavolání, pochopil, že byl podveden, že byl vlákán do pasti, aby mohl být vydírán, aby mohl být potupen a zničen. Cítil, jak ho rychle pokrývá ledový pot. „Kdo tě to volá?“ polekal se vlastního hlasu.

„Toho si nevšímejte,“ řekla. „Doktor se zdržel. On už měl dostat svoje morfium.“

„Kdo měl dostat morfium?“ Ale cítil, jak se k němu rychle vrací naděje.

„No – takový nemocný,“ řekla. „Nevšímejte si ho. On už tu jenom bydlí. A někdy mě volá. Když něco potřebuje. Ale to už nebude dlouho trvat. Už brzy nebude nic potřebovat.“

„Kdo nebude už brzy nic potřebovat?“ zeptal se.

„Potkali jsme se jednou,“ přitiskla se k němu. „Byl úplně opuštěnej, já ho tehdy milovala... Ale teď už... Ani o nás neví. Já ho tehdy vzala sem; ale teď už jen čeká, až přijde doktor, aby mu dal injekci.“

Úleva, kterou cítil, byla tak silná, že ho na okamžik ovládla něha. „A tys ho milovala?“ zeptal se.

„To už je dávno,“ řekla. „Teď ho nemiluju. Teď jste tu přece vy.“ Naklonila se k němu a políbila ho. „To je přece správný, že jste tu vy, a ne on, když jeho nemiluju.“

Věděl, že nyní by ji nejspíš mohl líbat, objímat ji a milovat se s ní, ale nebyl s to myslet na lásku. Vstal – v místnosti byla zima, ale bylo mu trapné obléknout se, nevěděl vlastně, co udělá. Taková situace, taková situace, pomyslil si unaveně. Proč jsem nezůstal raději doma. Člověk má zůstat věrný svým zásadám. Zastavil se před tou obrovskou kytkou.

Pozorovala ho. „Opatrně, ať se nedotknete toho květu!“

„Proč?“

„Nebyl byste už nikdy šťastný!“

„Kláro,“ potřeboval získat čas, „snad bys měla jít za tím člověkem, když tě volal. Když je nemocný. Třeba něco potřebuje.“

„Když myslíte,“ vstala. Na okamžik zahlédl její nahotu. Byla tak krásná, řekl by spanilá, kdyby to slovo neznělo příliš vznešeně v téhle díře, raději se odvrátil. Vzala si jenom košili a vyšla.

Teď k tomu měl tu nejlepší příležitost, obléci se rychle, nežli se vrátí, ale kupodivu váhal, stál tu téměř nahý a třásl se chladem a čekal. Bože, pomyslel si, když už jsem tady, když už jsem se jednou rozhodl a zamíloval jsem se přece do ní, snad ji skutečně miluji.

Telefon zazvonil. Stačilo natáhnout ruku, ale neučinil to. Místo toho pohlédl na hodinky. Bylo půl jedné. Telefon zvonil. „Kláro,“ zavolał.

Vešla. Vzala z poličky sklenici a napustila do ní vodu. „Proč to nezvednete,“ zeptala se, „je to určitě pro vás. Mě by teď nikdo nevolal.“

„Kláro,“ řekl, „víš přece, že nikdo nemůže vědět...“ Vyšla zase.

Telefon stále zvonil. Nikdy netušil, kolik může být hrůzy v pouhém vyzvánění telefonu. Někdo mě pronásleduje, napadlo ho. Někdo mě viděl a teď mě pronásleduje. Možná že si chce nahrát můj hlas. Možná, zděsil se, že někdo už stačil upozornit moji ženu a ona si teď ověřuje, zda to obvinění je pravdivé.

Vstoupila opět a tiše proklouzla kolem něho. Zvedla telefon. „Haló!“ Potom chvíli naslouchala. „Vidíte, že to bylo pro vás,“ řekla, když zavěsila.

„Jak to víš?“ vykřikl téměř, „kdo to byl?“

„Nevím,“ řekla, „zavěsil zřejmě, když jste to tak dlouho nezvedal.“

„Proč tedy myslíš, že to bylo...“ Chytil se za hlavu. „Kláro, Kláro,“ opakoval, „proč mě mučíš?“

„Chtěl jenom pít,“ oznámila mu.

„Kdo chtěl pít?“ vykřikl.

„Měl tam stejně tři sklenice,“ řekla.

„Měl už tři sklenice,“ opakoval po ní. „Co dělá teď?“

„Nevím,“ řekla. „Třeba spí. Jestli nemá moc velké bolesti. Ale nemyslete na něj. On už tu jen bydlí. A někdy volá. Jako teď.“

„Má bolesti?“ zeptal se.

„Asi má bolesti,“ řekla. „Někdy křičí skoro celou noc. Když nedostane včas morfium.“

„Nemluv tak nahlas,“ řekl, „vždyť je vedle všechno slyšet.“ Náhle si to uvědomil. „Ten člověk o nás ví všechno... Ví, že jsem tady, a všechno, co jsem ti říkal.“

„Nebojte se. Už to nikomu nepoví.“

„Jak to myslíš?“

„Už tu nebude dlouho,“ řekla. „Doktor to říkal!“ Sedla si opět na postel. Zvedla sklenku s vínem. „Nenapijete se?“

„Nekřič tak,“ řekl. „Proboha, snad bychom měli šeptat.“

„Nemyslete na to, nemyslete na něj.“ Vstala opět a objala ho kolem ramen. „Posadte se přece, proč se neposadíte?“

Seděl vedle ní, přitiskla se k němu bokem, ale sotva si to uvědomil. Hlavou mu táhla všechna udání, která pamatoval. Jeho vlastního otce udali třikrát a on sám, ačkoliv byl vždy tak úzkostlivý a poctivý, byl udán vlastními žáky, takže musil opustit školu na několik let... Zahnal ty vzpomínky. „Každý může povědět, Kláro,“ řekl. „Ty nevíš, co všechno dovedou lidi povědět. Neměli bychom tady zůstat!“

„Vy chcete někam jít?“ zeptala se udiveně. „Teď v noci?“

„Ano,“ zarazil se. „S tebou,“ dodal rychle. „Odvezu tě z tohoto strašného bytu. Od těch drátů a klecí. K čemu vlastně tady máš ty klece?“

„To jsou jeho klece,“ řekla.

„Čí?“

Ukázala ke zdi. „Nemyslete už na to,“ přitiskla se k němu. Zeptala se téměř úpěnlivě: „Milujete mě vůbec?“

„Ty přece víš, že ano,“ řekl rychle. „A proč jsou prázdné?“

„Nakoupil ptáky a pak je zase pustil. Odnes ty klece na okno a řek: Lette si, ptáčekové!“ Vzdychla. „Nemyslete už na to!“ zaprosila. „To bylo už dávno.“

Ten člověk za zdí se rozkašlal, kašlal dlouho, úporně, jako by už nikdy neměl ustát.

„To má od kouření,“ řekla, „rakovinu. Kouřil moc.“

„On má rakovinu?“

Přikývla.

„Jaks to mohla říct tak nahlas? Co když tě uslyšel?“ poděsil se.

„On to přece ví.“

Chtělo se mu zasténat. „To je strašné!“

„Operovali by ho,“ řekla, „ale nemohli, protože k tomu nemá srdce. Má úplně zničený srdce.“

„To je strašné,“ opakoval.

„Nemyslete na to,“ řekla. Podala mu skleničku. „Jsou věci, že na ně nesmíte myslet.“

Vypil skleničku až do dna. Ano, nemyslet, nemyslet. „Ne,“ řekl nahlas, „to nedovedu. Člověk přece musí mít svědomí.“

„Co je to svědomí?“ zeptala se.

„Kláro,“ řekl unaveně.

„Já to opravdu nevím,“ usmála se na něho úsměvem plným nevinnosti. Pro ten úsměv ji začal milovat. „Je to takovej vnitřní hlas?“ hádala. „Někdy, když mě on volá, zdá se mi, že to je takovej hlas, že to vlastně nevolá nikdo živej, že je to můj vlastní hlas. Že se sama volám: Kláro! Abych si dala pozor, abych něčemu neuvěřila anebo tak... Abych si jen vzpomněla na něco, co jsme spolu zažili... A to jsem ráda, docela ráda, že slyším ten hlas.“

Neposlouchal ji, naslouchal svým vlastním obavám. „Jak se jmenuje?“ zeptal se.

„Nemyslete už na něj!“ řekla.

„Třeba ho znám!“

Mlčela a on si uvědomil, že k němu znovu dostupuje hrůza. „Tak řekni přece!“

„Říkala jsem mu Leo.“

„Leo, Leo,“ opakoval znovu s ulehčením. Nepamatoval si, že by znal někoho s tím jménem. „A jak dál?“

Pokrčila rameny.

„Kláro,“ vykřikl téměř, „přece musíš vědět, jak se jmenuje dál.“

„Tak už na něj nemyslete!“

„Kláro!“ řekl úpěnlivě.

„Ano!“

Dal si hlavu do dlaní. Zdálo se mu, že třeští, že nic z toho vlastně není. Zavřít oči. Otevřít oči, zase usnout a vedle sebe nahmatat ruku své ženy. Slyšel, jak nalévá do skleničky. Dotkla se jeho ramene a podala mu ji. „Už na něj nemyslete,“ řekla. „On stejně o ničem neví.“

Cítil, že se ho zmocňuje zkonejšující opilost, také něha k té dívce vedle něho, také odhodlání povznést se nad to všechno tady, nad ty klece, nad klubka drátu a nad neznámého muže za zdí. „Kláro,“ řekl, „jsem vlastně hlupák. Jsem konečně s tebou a místo abych... bože,“ řekl v náhlém osvětlení, „jaký jsem hlupák.“ Objal ji a na okamžik se vzdálil všemu, vyklouzl z té místnosti tady a ze svého života, z celého svého života plného opatrné poctivosti, a vnímal jen tu dívku, kterou objímal. Potom si uvědomil, že cosi pronikavě vniká do jeho vytržení.

Zvonil zvonek. Otevřel oči, jako by se chtěl konečně probrat k vědomí, v němž už nebude nic z toho, co bylo.

Zvonek však stále zvonil. „Co je to?“ vykřikl.

Také ona se zvedla. „Někdo zvoní.“ Vstala.

„Ted’?“ Bylo už nejmíň hodinu po půlnoci. „Kdo by ted’ zvonil?“

„Ale zvoní,“ řekla po pravdě. Otevřela skříň a vytáhla z ní župan, který zcela zjevně nebyl její.

„Přece nepůjdeš otvírat. Ted’... když tu jsem já.“

Vyhrhovala si příliš dlouhé rukávy. „Co když je to nějaká dobrá zpráva?“ řekla.

„Dobrá zpráva,“ vykřikl zoufale. „V jednu hodinu v noci!“

„Třeba nějaký pán v Americe si vzpomněl a zve mě. Tam přece ted’ není jedna hodina v noci.“

Zvonek se opět rozezněl.

„Kláro,“ vstal a chytl ji za rameno, „neotvírej!“

„Může to být taky pro vás!“

„Pro mě? To je nesmysl,“ řekl. „Nikdo netuší, že jsem tady.“

„Nevíte, kdo vás viděl.“

„Ano,“ uvědomil si. „Ale tím spíš neotvírej.“ Znovu se ho zmocňovala úzkost.

„Taky to může být doktor!“ Vytrhla se mu. Rozběhl se za ní, ale nemohl se s ní přece prát, když někdo stál na chodbě. Zavřel aspoň dveře do předsíně. Potom vzal košili, která ležela na židli, a počal se chvatně oblékat; knoflíček od manžety se utrhł a zakutálel se kamsi, ale nehledal ho.

Když opět vstoupila, seděl už bezvadně oblečený, řádný host v kravatě a v zapjatém saku. „Kdo to byl?“ zeptal se.

„Už jste se oblékl,“ zjistila. „Už chcete jít?“

„Kvůli tobě,“ řekl. „Nevěděl jsem, jestli nepůjde dovnitř. Kdo to byl?“

„Ta ženská, jak tam stála, když jsme přišli. Ta v županu na chodbě.“

„Co chtěla teď v jednu hodinu v noci?“

„Ptala se, jestli tu byl doktor.“

„K čemu potřebovala doktora?“

Pokrčila rameny. „Třeba chtěla taky tu injekci.“ Choulila se do toho velkého županu, který zřejmě patřil muži jménem Leo. „Nechcete ještě kávu?“ zeptala se. Potom zapjala tranzistor vedle vařiče.

„Jakou injekci?“

„Morfium,“ řekla a napouštěla vodu do konvice. „Třeba chtěla, aby jí pích to morfium.“

„Přece nemůže dostat morfium, když nemá bolesti,“ řekl. „Kláro, co to mluvíš? Co se to tady děje?“

„Možná má nějakou bolest.“ Sedla si na postel a upřela na něho své velké oči. Když ji prvně uviděl, když se na něho prvně podívala, zdálo se mu, že jsou to ještě dětské oči. „To přece není naše starost!“

„Kláro,“ řekl, „to není možné, když ta injekce je tam pro toho člověka, co má tu rakovinu.“

„Já nevím, co je možné a co není,“ řekla. „Ale proč by tedy čekala každou noc na toho doktora?“

„Přece by doktor...“

„Doktor je taky člověk... Nemyslete už na to.“

„Kláro,“ rozkřičel se, „přece musíš vědět, jestli ten doktor dává injekci tomu člověku vedle!“

„Tak už na to nemyslete, není to vaše starost!“

„Je to odporné,“ vstal. „Odporné,“ opakoval.

Nalila mu do jeho sklenice zbytek vína. „Napijte se,“ řekla. „Potřebujete se napít!“

Vzal skleničku, chvíli váhal, potom se napil. „Kláro,“ řekl, „co se to tady děje? On jí prodává to morfium?“

„Nemyslete už na to,“ řekla unaveně. „Já nevím, co kdo prodává. A on už je cizí člověk. Bydlí tu jenom. Někdy mu přinesu vodu a jídlo. Ale je to cizí člověk!“

„Kdo se o něho stará?“ zeptal se. „Přece se o něho musí někdo starat.“

„Napijte se,“ řekla, „a nemyslete už na něj. Vyprávějte mi něco. Když jsme se prvně viděli, vyprávěl jste mi tolik věcí.“

„Ano,“ vzpomněl si, „když jsme se prvně viděli, když jsme pak spolu šli do toho vlaku. Přál jsem si tak, abys mě ještě neopustila, abychom zůstali ještě chvíli spolu. A pak, když jsi skutečně šla, když jsme seděli tam v té vinárně...“

Na policice nad postelí zařinčel zvonek.

„Tak povídejte,“ vybídla ho.

„Copak můžu?“ vykřikl. „Neslyšíš? Telefon.“

„Tak ho nechte zvonit!“

„Nechat ho zvonit? Co když někdo volá mě? Ne, nesmysl,“ uvědomil si. „Třeba je to dobrá zpráva pro tebe!“

„Dobrá zpráva nemůže přijít po telefonu!“

Její logika nebyla z jeho světa. „Co když volá ten doktor!“

„Jaký doktor?“ podivila se.

„Bože,“ vykřikl. „O kom tu mluvíme celý večer. Ten s morfiem!“

„Ten? Ten to není.“

„Kláro,“ zaúpěl.

„Dobře,“ řekla. Natáhla se po telefonu. „Haló,“ zavolala. „Ano, já se ho zeptám.“ Obrátila se k němu. „Chce vědět, jak dlouho se ještě zdržíte!“ zakryla přitom mluvítko dlaní.

Bylo to na něho už příliš mnoho. „Kdo to chce vědět?“ vykřikl.

„Ta žena, co vás pořád volá,“ oznámila mu klidně.

„Zavěs to okamžitě,“ přikázal jí. „Já tu nejsem. Nejsem tady! Nebyl jsem tady!“

„Není tady,“ sdělila. „Říká, že tady vůbec nebyl!“ Zavěsila.

„Kdo to volal?“ řekl vyčerpaně, „představila se ti?“

„Ano!“

„Jak se jmenovala?“ Hlas mu zadrhlo vzrušení.

„Nerozuměla jsem to jméno.“

Natáhl se po skleničce a dopil ji do dna.

Voda na vařiči už dávno vřela a z tranzistoru se neustále linula hudba, kterou ona zřejmě nevnímala a která jeho popuzovala.

„Nedá se vypnout ten telefon?“ zeptal se.

„Ale ano,“ natáhla se ke šňůře.

„Anebo nech to,“ řekl. „Stejně – půjdu už. A kdyby někdo volal...“

„Ted' už ne,“ řekla s jistotou.

„Ten doktor třeba,“ vzpomněl si.

„Ten už nezavolá.“

„Říkala jsi, že má přijít!“

„Ted' už ne,“ řekla klidně. „Ted' už spí. Už si ho pích sám!“

„Co si píchl sám?“ vyhrkl.

„Morfium!“ Vstala a vypjala vařič.

„To je nemožné,“ vykřikl. „To by přece nemohl udělat – doktor!“

Postavila před něho hrnek s kávou. „Nemyslete už na to!“

Věděl, že by měl vstát, ihned vstát a opustit tenhle byt, uprchnout z tohoto večera, z toho hrozného cizího světa, z toho jiného světa, do kterého přece nepatřil, ale místo toho zůstal sedět a čekal, jako by ho ta cizota přitahovala.

„Mohla bys vypnout tu hudbu?“ zeptal se.

„Vám vadí?“ vzhledla k němu s úžasem a zavřela rádio. „Byla to pěkná hudba,“ podotkla, „a teď je tu ticho. Nemám ráda ticho.“

„Tichu neutečeš, když je v tobě, když v tobě neznějící hlasy svědomí,“ řekl. V jeho hlavě se rozlévala blažená, úlevná opilost, pocítil potřebu mluvit. „Ale v tobě není,“ řekl, „v tobě není ticho. Když jsem tě prvně uviděl, když jsem spatřil tvoje oči, tvoje oči jsou čisté, Kláro, trochu se v tom vyznám, já věřím, já vím, že i ty jsi čistá, Kláro, ty se jen tak bráníš před světem, bráníš se slyšet hlas vlastního svědomí, to je to.“

„Co je to svědomí?“ zeptala se.

„Kláro!“ zaprosil.

„Někdy se modlím,“ vzpomněla si, „ke svému bohu. Večer, když jsem sama, lehnu si, sepnu ruce, nohy dám k sobě a modlím se: Můj hodnej bože, Klára už zase neví, co dál. Je sama. Učiň, ať je šťastná, ať jsou šťastní všichni, co ji milovali, co je milovala, i když už je teď nikdy neuvidí. A pánbůh se na mě dívá, hodnej tlustej pán v sandálech, a přeje mi, abych byla šťastná, aby byli šťastný i ty, který jsem milovala.“

„Za toho tam ses taky modlila?“ ukázal na zed’.

„Modlila. Ale to už je dávno. To přece není moje vina, že dostal tu nemoc. Měl už ji. On si to přines odtamtud.“

„Odkud?“

Za zdí zavržalo lůžko. Hlas už téměř neartikuloval slova. Tkvěla v něm bolest anebo ještě spíš hrůza.

„Volá tě,“ řekl.

„Jděte tam vy,“ vybídla ho. „Snad bude rád, když vás uvidí.“

„Bude rád, když uvidí mě?“

„Bude rád, když uvidí někoho nového,“ řekla. „A vy aspoň uslyšíte, co tam je slyšet.“

„Netrefím tam,“ uvědomil si nejasnost té výmluvy. Vstal a potácel se ke dveřím. „Jsem trochu opilý, Kláro. A co když naopak, co když se mě bude bát?“

„Nebude se vás bát,“ řekla. „Ani vás neuvidí, je tam tma.“

Na věšáku visel jeho kabát a klobouk. Kochal se chvíli myšlenkou, že se tiše oblékne a vyklouzne odsud, a tak čekal v té šeré předsíni plné zatuchlého pachu, a teprve nyní si všiml, že nade všemi dveřmi také visí prázdné klece. Z pokoje, z něhož vyšel, už zase zaznívaly vřestivé tóny jakéhosi šlágru, zatímco zpoza zavřených dveří druhé místnosti zaznívalo tlumené chroptění.

Bylo tak snadné odejít, cítil téměř úlevu ze svého úniku, ale věděl zároveň, že neodejde, aniž by předtím otevřel ty dveře před sebou, aniž by spatřil toho muže. Smrt ho děsila a přitahovala a její vábení bylo jako vždy silnější nežli strach.

Vypjal trochu prsa. Dveře byly tak otlučené, že mohl hmatat holé dřevo, nade dveřmi zářila žárovka, která byla zřejmě kdysi bůhví proč natřená namodro. Zaklepal.

Bylo ovšem nesmyslné klepat, když ten člověk někoho volal k sobě, otevřel tedy.

Z pokoje se vyvalil naslédle zatuchlý pach. Místnost byla tak malá, že se do ní nevešlo více než jedna postel a židle. Nahmatal vypínač a rozsvítil.

Chtělo se mu vykřiknout, ale zůstal jenom nehnutě stát.

Ten člověk ležel na špinavém lůžku a zcela patrně umíral.

Díval se na vychrtlé prsty, které se v křeči otvíraly a zavíraly na šedivé pokrývce, na tváře, které byly tak vpadlé a tak bledé, jako by do nich už neproudila žádná krev.

„Chcete něco?“ zeptal se. „Potřebujete něco?“

Na židli vedle postele stálo několik sklenic plných vody. Snad ho ten člověk slyšel a ještě vnímal, jeho oči se upřely směrem k němu

a jemu se zdálo, že v nich dokonce spatřil úžas. Nemocný pohnul ústy a pokusil se vyslovit jakési přání.

„Dráp,“ řekl. „Dráp.“

Za bezkrevnými rty spatřil cosi červeného, snad to byl jazyk anebo krev, zmocnila se ho slabost, téměř mdloba a on vycouval z místnosti. V předsíni se opřel o věšák a těžce oddychoval. Pootevřenými dveřmi viděl tu dívku. Ležela na lůžku s rukama zkříženýma na prsou a hovořila polohlasně: „Bože, ty mlčíš? Hněváš se? Pane, ale já tě vidím. Tvou tlustou pazourku. Zapínáš si sandál a díváš se přitom na mě. Jak tu ležím a čekám. Ty to učiníš, bože, učiníš to, můj tlouštíku, uděláš to,“ všimla si ho zřejmě a vztyčila se. „Pojďte!“ zavolala, „přece tam nebudete takhle stát!“

„Kláro,“ řekl, „vždyť ten člověk, to je strašné, musí přijít ihned lékař.“

„Co chtěl?“ zeptala se.

„Já nevím, ale to vím, že musí přijít lékař.“ Potom si vzpomněl na to podivné slovo. „Dráp,“ řekl, „opakoval to slovo.“

„Drát,“ řekla, „chce vždycky drát.“

„Drát?“ vykřikl, „ale to není možné, k čemu by chtěl drát?“

„Tak na to nemyslete,“ vzala ho za ruku, „celý se třesete.“

„Kláro drahá,“ řekl, „víš, že tě, že tě miluju.“

„Ano, to jste mi povídal.“

„K čemu ten člověk potřebuje drát?“

„Chce, abych mu ho napjala tak kolem něho. On se pamatuje, když byl zavřený, tak že byl kolem něho všude drát, a to pak nemohl pryč, a on nechce pryč, nechce odtud. Potom bude chtít, abych přivedla psa... On už, jemu už to nemyslí.“

„Psa?“ opakoval po ní. „Psa?“

„Oni je tam asi taky hlídali psi.“

„Ten člověk byl zavřený?“

„Nemyslete na to. Proč na to pořád myslíte?“

„Kláro,“ řekl, „kdy byl zavřený?“

„Já nevím..., já se ho přece neptala. Možná že za války, možná že teď. Možná že za války i teď. Já se ho neptala.“

„Říkalas..., přece jsi ho milovala.“

„Nemyslete na to! Teď už ho nemiluju.“

„Ale on přece... Vždyť on...“ Zarazil se. „Za co ho zavřeli, Kláro?“

„Co já vím, za co lidi zavírali. Možná že něco udělal, možná že nic.“

„Přece jsi ho milovala,“ řekl zoufale.

„Milovali jsme se.“

„Zeptala ses ho, musela ses ho zeptat, zač ho zavřeli.“

„Proč? My nemluvili o takových věcech.“

Všiml si, že její tvář je unavená, oči měla téměř zavřené. Pocítil k ní náhle soucit. Bůhví jak dlouho tady trpěla s tím člověkem, a on ji teď vyslýchá jako u soudu.

„Nemáš ještě něco napít?“ zeptal se.

„Ano,“ řekla s úlevou, „já se podívám.“ Otevřela skříň a on opět spatřil to klubko drátu, vlastně jí řekl o to pití jen proto, aby je mohl opět spatřit: klubko ostnatého drátu, matné a nesmyslné ve skříni plné prádla, šatů a lahviček. Nalezla ještě jednu láhev, otevřela ji a nalila mu.

Vypil skleničku naráz. Ten člověk už ji zase volal. Seděla na posteli a zdálo se, že nic nevnímá.

„Kláro,“ řekl „volá tě.“

„Chce, abyste mu přinesl ten drát!“

„Já?“

„Žádal vás přece o něj!“

„Ale teď volá tebe!“

„Neví, jak se jmenujete,“ řekla. „On vždycky volá jenom mě. Teď už jako by zapomněl na všechny ostatní lidi kromě mě. A taky si vzpomíná na ty psy.“

„Kláro,“ řekl, „je to všechno tak strašné, jak můžeš, jak dokážeš vůbec takhle žít?“

„Vy taky žijete!“ řekla. „Anebo nežijete?“

„Ale to je přece něco jiného...“ zarazil se. Ten člověk pořád volal. Vstala a šla ke skříni. „Tak vy nepůjete?“ zeptala se. Naklonila se a velmi opatrně a také zručně vytáhla to klubko drátu.

„Kláro,“ vykřikl, „to přece nemůžeš, vždyť to je šílené.“

„On si to přeje,“ dýchala rychle, byla tak unavená, možná že byla tak zoufalá, tak úplně zoufalá, že už jí bylo všechno jedno. „Dřív si to nepřál, ani mluvit o tom nechtěl. To až teď. Chce tu zůstat, on si myslí, když tam bude ten drát, že tu zůstane, že tu pořád zůstane.“

„Kláro,“ řekl, „to nemůžeš, to nesmíš, to je nelidské!“

„Proč?“ zeptala se.

„Je to nelidské,“ opakoval, „je to strašné, nechod' tam s tím drátem!“ Chytil ji za ruku, měla ji malou a slabou. „Pust' ten drát!“ přikázal jí. Snažil se jí vytrhnout to klubko, poškrabal se přitom a také si natrhl rukáv. Potom klubko leželo na zemi, leželo na koberci, na starém, prošlapaném běhounku uprostřed pokoje.

Ten člověk ve vedlejší místnosti stále volal.

„Kláro,“ řekl tiše, „přece ho nemůžeme jen tak... Snad bys měla, snad něco skutečně chce.“

„Chce ten drát,“ řekla. „Anebo aspoň psa.“

„Ale ty přece nemáš psa!“

„Nemám!“

„Ale on bude pořád volat,“ řekl zoufale.

„Tak ho neposlouchejte!“

„Nemůžu,“ řekl, „nemůžu ho neposlouchat!“

„Tak mu mám vzít ten drát?“

Zaváhal. „Ne,“ řekl potom.

„Tak jděte a zaštěkejte!“

Ustrnul. „Já mám jít a zaštěkat?“

„Chce slyšet štěkat psy,“ řekla. „Dřív to nechtěl. Dokud jsme se milovali. To až teď. Aby věděl, že ho hlídají. Že je tady a nemůže odtud.“

„Jít a zaštěkat,“ opakoval, „jít a zaštěkat!“

Ten druhý tam za zdí v tom zatuchlém temném kumbále pořád křičel.

„Tak buď jděte, anebo na to nemyslete!“

Vstal. Vzal láhev a sám si nalil. Když vypil sklenku, řekl: „Přišel a zaštěkal. Kláro, přišel jsem k tobě a zaštěkal. To je všechno,“ rozesmál se. Připadlo mu, že se vidí, leze po čtyřech nahý v té špinavé předsíni, zalit modrým světlem, chlupatý, s vyceněnými zuby. Jenom ocas mi chybí, uvědomil si. I když... a znovu se rozesmál.

„Tak na to nemyslete!“ řekla.

„Po čtyřech nebo po dvou?“ zeptal se.

„On vás stejně neuvidí,“ řekla. „Je tma. A on chce slyšet jenom psy.“

„Tak já jdu, Kláro,“ rozhodl se. Sundal si sako a rozvázal si kravatu, košili si jenom rozepjal. Dívala se na něho a usmívala se trochu, nebyl to výsměšný úsměv, spíš chápací, nebo dokonce láskyplný.

Byl opět v předsíni, dveře do druhé místnosti nechal předtím trochu pootevřené, ale v tom kumbále byla taková tma, že se nedalo uvidět nic kromě cípu bílého prostěradla.

Dbal vždycky o svoji důstojnost, když vstupoval do třídy, vyžadoval, aby všichni stáli v naprostém pozoru, a také žádal úplné ticho, a jeho děti, kdykoliv chtěly vstoupit do jeho pokoje, musely zaklepat a ještě potom, když zavolal dále, zeptat se: Dovolíš, otče?

Ted' se zvolna sesouval na kolena a dlaně. V pokleku se ještě zarazil a vyhrnul si pozorně rukávy. Dělán to pro dobrou věc, uvažoval. Ten člověk, ten ubohý člověk se nejspíš zbláznil ze svého utrpení a žádá si právě toto, právě toto mu uleví, jako jinému uleví modlitba anebo stisk ruky blízkého člověka.

Z pokoje, z něhož před chvílí vyšel, opět zazněla hudba, ale ted' to nebyl žádný beat, ale jakási varhanní skladba, snad dokonce Bach, byl potěšen, že právě v této chvíli znějí tak velebné tóny, sesul se na přední tlapy, potom nadzvedl bradu a jeho oči se nyní upíraly k namodralému světlu, k tomu oprýskanému měsíci, a zaštěkal,

jako štěkával v dětství za ploty na cizí psy, jako štěkával na své děti, když byly ještě malé.

Slyšel to zaštěknutí, jako by ani nevyšlo z jeho úst. Zamrazilo ho téměř z toho dokonale zvířecího zvuku a dřepěl na všech čtyřech a čekal, zda se ten zvuk neozve ještě jednou. Ale v předsíni teď bylo ticho narušované anebo ještě spíš násobené zvukem varhan.

Pokusil se vstát. Hlava se mu točila a také žaludek se mu houpal. Otevřel poslední dosud neotvírané dveře. Záchodová mísa byla otlučená a prkýnko utržené. Opřel se zády o zeď a předklonil se. Chvilí se pohupoval v kolenou. Drát, vzpomněl si, chtěl drát. A já mu zaštěkal. Leovi. Smál se tiše. Třeba mi taky jednou někdo zaštěká, až budu to...

Ležela na posteli a měla zavřené oči, když vstoupil. Otřel si ústa. Všiml si, že pod očima má stíny, hluboké a temné stíny jako člověk, který je zcela unaven, jako na pokraji vyčerpání. Viděl ji na okamžik zcela jasně jakoby osvětlenou prudkým slunečním světlem a připadala mu krásná, potom se vše rozostřilo a rozhoupalo, musil se rukou podržet stolu. „Kláro, zaštěkal jsem,“ ohlásil jí.

Otevřela oči a usmála se na něj. „Tak na to nemyslete.“

„Posloužil jsem mu,“ řekl, „když jsi ho milovala,“ a došel k posteli a posadil se.

„Teď usne,“ řekla tiše, „a my budeme mít konečně klid.“

„Já nevím,“ řekl, „já nevím, Kláro!“

Klubko drátu leželo dosud uprostřed místnosti, bylo to vlastně docela malé klubko, nechápal, proč mu tak vadilo.

Po dlani mu stále ještě stékala krev, vzala ho za ruku a stiskla mu ji.

Všiml si opět jejích uštvaných očí, noc se zvolna blížila vrcholu, byli stále spolu, žili tu noc spolu a on si posledním zbytkem zkomoucené a uvláčené bdělosti uvědomil, že na tuto noc nezapomene, nezapomene dokonce ani na tu dívku vedle sebe, a pocítil znovu náhlou a nečekanou něhu k ní. „Miluješ mě?“ zeptal se.

„Miluju tě,“ řekla. „Miluju tě, žes sem za mnou přišel, žes tu se mnou zůstal, za to tě miluju.“

„Kláro,“ řekl téměř s úžasem, „ty mě miluješ teď ještě, po tom všem?“

„Líbej mě,“ řekla, „jsem ráda, žes přišel. Žes tu se mnou tuhle noc.“

„Ano, já tu jsem s tebou,“ řekl ještě, stále s úžasem. Bylo to opravdu tak, teď tu byl s ní a vše ostatní se vzdálilo, nejvíc se vzdálil jeho předešlý život, jako by od něho byl oddělen vzdáleností mnoha let, a nemyslel teď na nic, tak to mělo být, tak to po něm celou dobu chtěla, nemyslel na ten večer, na ten pokoj, na prázdné klece, na toho člověka vedle, na lékaře, který nepřišel s injekcí, na ženu v županu, na podivné telefony, nemyslel na nic z toho, nic z toho nebylo jeho starostí, vznášel se v prázdnu téměř blaženém a líbal ji v tichu, které se kolem něho úplně rozhostilo, a miloval se s ní v tom tichu, v němž slyšel její sténání a svůj dech a potom okamžitě usnul.

Spal jen několik minut, snad jen několik vteřin; když se vzbudil, ležela bezvládně po jeho boku, její oči byly obklíčeny stále stejnými stíny; nad postelí plálo řeřavé světlo.

Vstal. Rukávy u košile měl stále ještě vyhrnuté. Spustil je opatrně, potom si oblékl kalhoty a sako. Rukáv byl natržený, bude ho muset zašít, byly to jeho nejlepší šaty. Obešel klubko drátu a plížil se ke dveřím.

„Už jdete?“ zeptala se za ním.

Otočil se. „Už budu muset, Kláro.“

„Je tu ticho,“ natáhla se k tranzistoru na policiče, „bude tu takové ticho.“

Už zase hrála ta nesnesitelná hudba.

Stál několik kroků ode dveří, v hrdle ho páčila žízeň. Vzal jednu ze sklenic a napustil si vodu.

„Tehdy v tom hotelu,“ hovořila tiše, „jak hrála celou noc hudba, tam jsme se neopustili ani na minutu. Tam jsme byli pořád spolu

a chodil tam takový černý Řek, pořád se na mě díval, když jsme tančili. Jen seděl za stolkem a díval se. Pak se rvali. Strašně se rvali ti dva pánové, až mu ten Řek rozsek ruku. Dýkou, až krev stříkala. Tam měli všechno bílý – zdi i stolky a židle potažené bílou kůží. Všechno pak bylo od krve... A teď," řekla, „a teď... Je tam ticho, nezdá se vám, že je tam ticho?“

Uvědomil si, že k němu znovu doléhá strach. Ale teď už tu nemá co dělat, teď už nebude čekat – ani minutu.

„To byl on, co tam byl s tebou?“ zeptal se.

„Už je to dávno," řekla.

„Zač ho vlastně zavřeli, Kláro," zeptal se.

„Doktor říkal, že možná dneska v noci," vzdychla, „že dneska v noci.“

„Co dneska v noci?“ zeptal se, ačkoliv pochopil, co dneska v noci.

„Nezdá se vám, že je tam ticho?“ zeptala se.

„Nemysli na to," řekl rychle. „A spi!“

Otevřel dveře do předsíně. „Tak já tedy, Kláro...“ Oblékal si spěšně kabát. Potom si nasadil svůj staromódní klobouk. Byl už připraven k odchodu. Dveře do toho kumbálku byly stále pootevřeny, ustrnul na okamžik a naslouchal bedlivě. Ticho tam bylo úplné a ničím nerušené. Zhrozil se.

Vrátil se do pokoje. „Kláro," řekl, „já už tedy jdu. Je už skoro ráno.“

„Tak jděte," řekla, „budu se za vás modlit.“

Ale váhal. „Kláro," řekl ještě, „Kláro, jestli se mu něco stalo, a kdyby se pak někdo ptal... Nebyl jsem tady. Ty přece víš, neznám toho chlapa, nikdy jsem ho neviděl. To ty ses s ním milovala. Netušil jsem nic, když jsi mě sem vedla. Já s tím nemám nic společného.“

Ležela nehnutě na posteli, teprve teď si všiml, jak ubohé jsou povlaky peřin, záplatované a zaprané do šedivosti. Ležela a měla zavřené oči. „Je tu ticho," řekla, ačkoliv rádio za její hlavou vyřvávalo píseň. „Nechci to ticho, nechci ho.“ Vstala a došla k druhému při-

jímači a zapjala jej také. Melodie se nesmyslně a bolestně zkřížily. Bylo to strašné.

Nikdo o mně neví, opakoval si, s nikým jsem nemluvil, ani v tom telefonu. Nebyl jsem tady.

Lehla si opět a zkřížila ruce na prsou. „Můj bože,“ řekla, „já nechci to ticho. Můj hodný, tlustý pane, učiň to. Ať není to ticho...“ Vyšel po špičkách do předsíně a otevřel dveře do chodby. Byla prázdná. Nikdo ho neviděl. Nebyl tady. Nikdy tady nebyl.

Kupodivu i on slyšel to ticho. Bylo všude kolem něho a objímalo ho jako velké a přilnavé chapadlo.

(1968)

Svatební cesta

1

Silnice stoupala vzhůru v ostrých zákrutech.

Dívka seděla přitisknuta k jeho rameni, byla menší než on a drobnější, ztrácela se skoro vedle něho a ve velkém sedadle.

Řídil jednou rukou, druhou ji objímal, zvykl si řídit jednou rukou za tento rok a takhle v té nepřliš pohodlné pozici spolu projeli půl Evropy, dálnicemi Německa a podivně pustou silnicí vroubenou javory jakoby ohlodanými větrem mezi Châlons a Meaux (snad to ani nebyly javory, protože tudy projížděli v noci a v mlze) a divokým pohořím Olympu mezi Kozani a Tyrnavosem, a kupodivu po celou tu dobu i po nekonečných hodinách cesty ji stále vnímal, doteky její dlaně a jemné záchvěvy jejího těla a někdy uprostřed jízdy ji líbal, líbali se v nejprudší jízdě na mnoha ihned zapomínaných silnicích a milovali se také v tom autě na mrtvých ramenech polních cest za nocí i uprostřed dne, kdy slunce dopadalo plným světlem na její bledou a nepřliš krásnou tvář, zatímco řecký pastevec je pomalu míjel sedě rozkročmo na letargickém oslíkovi, a teď se blížili zase jednomu z cílů, který vlastně ani nebyl cílem, střechy městečka vykukovaly za korunami barevných stromů a osvětleny zapadajícím sluncem vyhlížely téměř jako divadelní kulisa.

„Tak ty ses mi vdala,“ řekl a neznělo to jako výčitka, spíš to bylo připomenutí stavu, anebo jen věta, která měla na okamžik porušit ticho.

„Já jsem se ti vdala,“ opakovala po něm. „Ale s tebou jsem na svatební cestě,“ a rozevřela doširoka své rybí oči jako vždy, když prohlašovala něco, o čem nemohlo být pochyb. „Je to moje svatební cesta, když jsem se teď vdala. A tvoje, když tu jsi se mnou!“

„Ano,“ připustil poněkud užasle.

„Tebe jsem si přece nemohla vzít,“ dotkla se ramenem jeho ramene. „Anebo jsem si mohla vzít tebe?“

„Myslím že ne!“ připustil.

„S tebou můžu jet jen na svatební cestu.“

„Připadá mi, jako bychom už byli na spoustě svatebních cest,“ poznamenal.

„Tak ty si myslíš, že už jsme spolu byli na spoustě svatebních cest?“ zeptala se.

„Ale to nevadí,“ řekl rychle. „Teď teprve jsi vdaná, teď je to skutečná svatební cesta,“ přijal tu hru a brzdil, volnou rukou stáčel volant a projeli kolem barokní kašny a zastavili před domem kdysi snad gotickým.

„Není to právě moc přepychová stavba pro svatební noc,“ poznamenal. Nad náměstím se tyčil kopec, na jehož vrcholu se rozpadal hrad.

„Tak to není moc přepychová stavba,“ řekla, když vstoupili do průjezdu, a obrátila oči vzhůru ke kamenné klenbě, kterou natřeli bílým vápnem.

V lokále – to byla snad jediná zdejší pozoruhodnost kromě pestrě pomalovaného gotického stropu – stál velký italský hudební automat. Na šestnácti prostřených stolech v šestnácti stejných vázách kvetlo šestnáct papírových růží. Jenom stůl hned u výčepu byl netypový, dlouhý, hnědý a nepokrytý a u něho seděli čtyři muži a jedna žena. Muži, jeden z nich byl v uniformě, pili pivo.

„Máš hlad?“ zeptal se. Věděl, že teď bude jíst a pít, velmi dlouho a pomalu pít, aby co nejdříve oddalovala tu chvíli, na kterou čekala i ona.

Rozhlédla se po místnosti, jako by si vybírala nejvhodnější z těch úplně stejných stolů. Potom řekla: „Neměli bychom si udělat svatební hostinu, když jsme na svatební cestě?“

„Proč ne,“ hrál s sebou tu hru. „A tys neměla svatební hostinu minulý týden?“

„Ne, proč bych měla mít svatební hostinu minulý týden?“ po-
divila se.

„Myslel jsem,“ zarazil se. „Vdávala ses přece minulý týden.“

„To mě nenapadlo,“ řekla. „Ale není tady žádný slušný stůl.“

„Všechny jsou stejně slušné,“ namítl. „Můžeme říct, aby přinesli
jiný ubrus, jestli mají jiný ubrus, a jiné kytky, jestli mají jiné kytky.“

„Ano,“ souhlasila, „ale kam dáme hosty?“

„Hosty?“

„Na svatební hostině musíme mít hosty,“ řekla. „Anebo nechceš
tu svatební hostinu?“

„Neznáme tu přece nikoho,“ namítl chabě.

„Nemusí to být známí. Třeba tamti u toho stolu. Třeba by nám
dělali hosty, kdybychom je pozvali.“

„Dobře. Kolik hostí chceš mít na své svatební hostině?“

„Pět,“ odpověděla bez váhání, jako by tuto otázku měla už dávno
promyšlenou. „Nezlobíš se přece?“

„Ne, proč bych se měl zlobit?“

„Tys určitě taky měl svatební hostinu,“ řekla. „Neměls?“

„Nepamatuji se už.“

„Nepamatuješ se?“

„Je to šestnáct let,“ spočítal. „Byl jsem tehdy mladší nežli ty
dneska.“

Zavolal číšníka a pokusil se mu vysvětlit, co vlastně žádá.

Upíral svůj nehybný pohled směrem k velkému stolu. Tři muži
byli docela obyčejní venkovští strejci, jejich neoholené a osmahlé
tváře teď zbrunátnělé pitím patřily mezi ty, které nedovedl udržet
v paměti ani několik minut poté, co mu zmizely z očí, ačkoliv neměl
tak špatnou paměť na lidské tváře; voják byl černovlasý, štíhlý, sko-
ro vychrtlý, s bledou tváří, pod vodovými očima mu visely namod-
ralé váčky. Podobal se až příliš tomu – teď už vlastně jejímu muži,

podobal se všem těm jejím milencům, jak je znal z jejího vyprávění a z ušmudlaných podobenek, které tahala stále s sebou v kabelce.

Po vojáckově boku seděla dívka s hlavou čerstvě obdělanou venkovským kadeřníkem. Podobala se ovečce, které podmalovali oči a nalepili umělé řasy.

Díval se, jak se číšník naklání nad stolem. Potom těch pět jako na povel otočilo hlavy k jejich stolu, cizí pohledy na okamžik ulpěly na její tváři a tam setrvaly.

Ucítil, že se dotkla jeho ruky.

„Miláčku,“ řekla, „miluji tě za to, že jsi se mnou jel na svatební cestu. Že budeme mít hostinu. A za to, žes je všechny pozval. Podívej, jak jdou, jak legračně jdou.“

Těch pět se zvedlo od velkého stolu, voják si s klapnutím připjal opasek. Blížili se k nim trochu rozpačitě, na rtech sváteční úsměvy, jak se sluší na hosty, kteří přicházejí přisednout ke svatebčanům. Všiml si, že jeden ze strejců má pod pravým ušním boltcem modravou bulku (jeho tvář zapomene, ale jeho pravý ušní boltec si bude pamatovat) a že dívka má na obnaženém krku zlatý řetízek.

2

Až v hrdle cítil přiboudlou mastnotu řízku a chuť špatného vína. Ta dlouhá cesta autem a teď ten večer, bezkonečný večer v místnosti, která úpěla nudou. Cítil se unaven až k vyčerpání.

Ti tři domorodci, svědci jeho falešné svatby, usilovali splatit za řízek a víno svými životy, aspoň ve slovech nabídnutými životy, ten s bulkou pod uchem strávil osm let po žalářích a druhí dva neustále doplňovali jeho vyprávění, jako by byli při tom všem, co on prožil.

Snažil se neposlouchat je. Znal ten příběh, ten v podstatě jediný příběh v nepatrných obměnách, aspoň pro tenhle večer mu chtěl

uniknout: kriminálům, strážním věžím, reflektorům a chodbám z ostatných drátů. Utéci útěkům.

Kdykoliv byl s ní, oddělil se alespoň ve své paměti od celého svého života, vše, čím žil, nechal propadnout do úplného zapomnění, a nemyslel tedy ani na svou rodinu, ani na svoji práci, vstoupil v jinou řadu příčin a následků, činů a slov. Snad ta strhující úplnost téhle lásky spočívala v naprostém vytržení ze všeho, čím kdy žil.

Ted' tančila s vojákem při rozskřípané hudbě, která se za korunu linula po celé tři minuty z italského stroje. Vnímal ji, jak tančí, i když se na ni nedíval. A tančila už příliš dlouho.

Věděl, že její tanec má jen ten jediný smysl, ten stejný smysl jako všechno její ostatní konání. Milovala se každým svým pohybem. Milovala se, když tančila, když jedla, i když kráčela sama po chodníku, všechny její pohyby byly ty stejné pohyby, ale možná, že se mýlil, že to on byl posedlý.

„Osm let života,“ řekl muž s bulkou, „v mém věku už je nikdy nedoženu.“ Pohlédl na toho muže a napadlo ho, že mohou být stejného věku, ale ten druhý už byl zřejmě ponořen jen ve své minulosti. Těch osm let to byla příliš velká prázdnota, aby nepřitahovala, přílišná hlubina, ostatně každému nadejde den, kdy už zbývá jenom minulost, třeba sebestrašnější, ale jediná skutečná a živá, protože budoucnost už není živá, už nenabízí ani náznak naděje. On měl ještě naději, tančila ted' několik kroků od něho, ještě si mohl představit zítřek a nezasténat přitom zoufalstvím. Ale jak dlouho ještě?

Na nepatrný okamžik se spatřil. Viděl sám sebe, jak tu sedí s unavenými očima, obtížený celým svým dlouhým životem, a čeká. Má ještě na co čekat, a proto tedy pln netrpělivosti čeká, až dotančí to děvče, přijde a posadí se k němu.

V tom se liší od těch tří mužů, kteří tu s ní sedí u stolu, jeho život se ještě vzepjal k poslednímu výkřiku před tichem, které se už k němu po nocích vkrádá, vydal poslední paprsek před setměním, miluje, a proto tu sedí a hraje hru, hru, kterou se posmívá sám sobě

a své lásce, hraje její hru, pro ni to ovšem je hra, celá ta láska, dlouhé jízdy bez cíle, ta stále opakovaná vyznání, která měla asi zvláštní podmanivost slov pronášených nad pokrajem hlubiny, bylo to pro ni jen vyplněním času mezi ránem a večerem, mezi večerí a nocí, mezi poslední cigaretou a milováním.

Ten čas jí mohl zaplnit kdokoliv, věděl to. Byl pro ni zaměnitelný, naprosto zaměnitelný.

Pohlédl na ni, zpozorovala to a usmála se na něj.

Ten úsměv, mohl jej vidět, i když zavřel oči, její ústa s tlustým horním rtem poněkud vysunutým vpřed.

Nenáviděl ji v téhle chvíli a toužil ji odvrhnout od sebe, zbavit se jí, zbavit se už teď té naděje, která vlastně není nadějí, spíš vyčerpáváním, spíš trvale prodlužovanou úzkostí před pádem, který musí nastat, zbavit se toho, vstoupit už teď do klidu, odvrhnout ji, odvrhnout život a budoucnost nyní, ale věděl, že to neučiní.

Miluj mě, pomyslel si unaveně, aspoň ještě dneska.

Všiml si, že dívka, která snad patřila k tomu vojákovvi, sedí strnule za stolem a sleduje ten jediný tančící pár. Nebyla vlastně ošklivá, jenom její hlavu zničil zločinný kadeřník a její tvář byla nedotčena jakýmkoliv sebevědomím. V očích měla teď slzy.

Vstal. Zavolal číšníka a zaplatil.

Strejcové povstali a přáli jim oběma mnoho štěstí, zatímco voják trčel proti ní tak, jak ustali v tanci, jenom o několik kroků blíže ke stolu, a díval se na ni utkvělým pohledem muže, který už je schopen myslet pouze na to jediné.

„Miláčku,“ řekla, když stoupali po schodech, „to bylo krásné. Měli jsme hostinu.“

„To je dobře, žes byla spokojená,“ řekl.

„Co teď budeme dělat?“

„Jsme přece na svatební cestě,“ připomněl jí.

Postele byly starodávné a kohoutky nad umývadlem dva, ale voda tekla z obou studená.

Stála před zrcadlem a vyndavala si z vlasů sponky. Vlasy měla dlouhé, padaly jí do třetiny zad. Představil si nahotu těch zad, jak ji za chvíli spatří, a v náhlé úlevě, že už končí ta hra, nesmyslně dlouhá doba čekání, k ní přistoupil a objal ji. „Má nejkrásnější,“ řekl, „rybičko moje.“

Zapálila si cigaretu. „Myslíš si, že ten voják se miluje s tou holkou?“

„Nevím,“ řekl netrpělivě, „vojáci se obvykle milují s každou holkou, která je k tomu ochotná.“

„Tak ty si myslíš, že vojáci se milují s každou holkou,“ opakovala.

„Ale vykala mu,“ vzpomněl si. „Asi se teprve poznali tam dole v té putyce.“

Zatahovala záclony. „Říkal, že pracuje u filmu. Když je v civilu. Jako osvětlovač.“

„Všichni pracují u filmu,“ řekl zlostně.

„Tak ty myslíš, že dneska všichni pracují u filmu?“ Teprve teď se rozhlédla po pokoji. „Je to takový studený pokoj, nezdá se ti?“

„Je to docela dostačující pokoj k tomu, k čemu ho potřebujeme.“

„My ho k něčemu potřebujeme?“ zeptala se.

Neodpověděl. Zvykl si neposlouchat ji, nevnímat ji, když ji nechtěl vnímat. Jen cítil tu vzdálenost.

„Miláčku, ty se zlobíš?“ zeptala se.

„Ne,“ ujistil ji.

„Co teď budeme dělat?“ zeptala se.

„Nevím,“ řekl. „To skutečně nevím. Myslím, že kino už nehraje, pokud tu vůbec mají kino.“

„Měli bychom dělat něco zvláštního,“ navrhla. „Když jsme na svatební cestě.“ Sedla si na postel. „Říkej mi něco. Říkej mi aspoň něco zvláštního.“

„Jednou,“ začal tím slovem, kterým začínával vyprávět svým dětem pohádky, „to jsem byl tak starý jako ty...“

„Ne,“ přerušila ho, „nemyslím nic takového. Miluješ mě?“

„Ano,“ odpověděl rychle. „Víš, že tě miluji víc, než jsem kdy koho miloval.“

Mlčela. Opřela se o polštář a přivřela oči.

„Jsi má jediná a poslední láska.“

Líbal ji. „Sestřička mých snů,“ řekl. „Někdy jsem se uprostřed noci probudil a bál se, že se to už nikdy nestane, že tě nikdy nepotkám.“

„To už jsi mě znal?“

„Neznal jsem tě. Přál jsem si tě. Přál jsem si tě, kdykoliv jsem šel po ulici, kdykoliv jsem nasedal sám do auta, kdykoliv jsem jel krajinou, která mi připadala zvláštní, teskná, anebo dokonce krásná. A taky vždycky, když jsem přišel do vrátnice hotelu, a pak, když jsem otevíral dveře prázdného pokoje, když jsem uviděl dva, jak se líbají, a nejvíc jsem si tě přál, když jsem se v létě pozdě v noci vracel...“

„Počkej,“ zarazila ho, „to mi povídáš vždycky.“

„Tohle jsem ti neříkal nikdy!“

„Já vím, já vím. Ale takovéhle věci.“

Mlčel.

„Ty se zlobíš?“ zeptala se. „Líbí se mi to,“ řekla rychle, „líbí se mi, když mi říkáš takové věci... Ale dneska, myslela jsem, když jsme na svatební cestě.“

Mlčel.

„Miláčku,“ řekla. „Pojďme odtud. Je to takový pokoj jako vždycky. Nedá se v něm dělat nic jiného než to, co vždycky.“

„Bože, my ale přece chceme dělat to, co vždycky.“

„Ano,... ale dneska... dneska bychom měli...“ Přistoupila k oknu a odhrnula záclonu. Proti temnému nebi se rýsovaly ještě temnější trosky hradu.

3

Kopec s hradem teď viděli z druhé strany, polorozpadlá cimbuří byla osvětlena měsíčním světlem a vypadala v té noci majestátně a hrozivě.

Zastavil auto a vypnul světla. „Kam teď?“ zeptal se.

Noc byla chladná a podzimní tráva, listí a mlha skládaly téměř tesklivou vůni. Bylo by docela příjemné procházet se s ní na cestě uprostřed louky, kdyby se byl chtěl procházet.

„Je tu divné světlo,“ všimla si. Kráčeli po jakési cestě, byla to vlastně jen ušlapaná tráva, objal ji kolem ramen. Toužil po ní a nenáviděl ji za to.

„Pamatuješ se na tu noc na cestě ve Francii?“ zeptala se.

„Tu noc přšlo,“ řekl, „po té cestě se nedalo skoro jít.“

„Ano. Bubnovalo to na střechu auta.“ Chvěla se chladem. Potom vyprávěla bez jakékoliv souvislosti. „Když mi byly asi čtyři roky, hrála jsem si, že mám psa. Vodila jsem si ho na provázku tak, jako by skutečně byl, jako by šel za mnou. Čekala jsem, když čůral u stromu, a dávala jsem mu vždycky od své večeře do misky. Stlala jsem mu vedle postele polštář, tam jako ležel, a každou noc, než jsem usnula, povídala jsem mu. A nikdy jsem mu nedala jméno, říkala jsem mu jenom: Pse. Když jsem ho měla moc ráda, řekla jsem mu: Můj pse!“ Vzdychla. „Myslím, že jsem už nikdy nikoho nemilovala tak, jako toho psa.“

Došli k dřevěné kůlně uprostřed louky. Z jejího nitra vonělo seno.

„Miláčku,“ řekla, „pojď, budeme se teď milovat.“

Pomohl jí vyšplhat se vzhůru.

Jediná prostora byla zpoloviny vyplněná senem a vzduch byl k zalknutí nasycen senným prachem.

„Miláčku,“ zašeptala, „líbí se ti to tady?“

„Je mi jedno, kde jsem, když jsem s tebou,“ řekl.

„Ano, já vím,“ svlékala se kvapně, „ale já dneska nemohla být v pokoji. Nezlobíš se proto na mě?“ Přitiskla se k němu. Objal ji. Při každém pohybu se hlouběji propadali do měkké masy pod sebou a stébła šimrala a píchala do nahých těl.

„Miláčku,“ zašeptala.

Zvenčí sem dolehly kroky. Nadzvedl se a spatřil siluetu, která mu připadla známá.

„Tak to je to místo?“ zeptal se voják, když se vyšplhali vzhůru.

„Jestli se vám tady bude líbit,“ šeptla dívka. Její tvář, a dokonce i účes teď skrývala tma. Voják si obřadně odložil opasek hned u vchodu, jako by litoval každého zbytečného kroku navíc.

„Jste takovej krásnej,“ šeptala dívka.

Líbal ji zřejmě, bylo teď slyšet jenom rychlý dech, opilý sípot, šmátravé pohyby rukou, praštění sena a potom dívčin sténavý šepot. „Na mě se neohlížejte, na mě se neohlížejte, jen když jste vy spokojenej.“

Za několik minut v náhlém tichu se voják zvedl a snažil se proti měsíčnímu světlu přechýst čas na svých hodinkách.

„Vy už chcete jít?“ zeptala se ta dívka.

„Skoro půlnoc,“ řekl voják otráveně, „proč jsi mi neřekla dřív o tom seně?“ Uplívl si, snad jenom vyplívl stéblo, které mu uvázlo v ústech. Zapjal si ještě opasek a potom oba téměř nehlučně sestoupili do tmy.

„Miláčku,“ zašeptala, když opět osaměli. „Máš mě rád?“

Snažil se ve tmě rozeznat její tvář, ale byla tak nezřetelná, že to mohla být jakákoliv tvář, a také vůni jejího těla přehlušil dráždivý pach sena.

„Ne,“ řekl. A pomyslel si: Nenávidím tě. Za to, že pro tebe je hra, co pro mě je láska, za to, že jsi pro mě jediná a poslední budoucnost, zatímco já jsem pro tebe jen tahle chvíle, která už uplývá.

„Ne,“ opakovala po něm. „Nemá mě rád.“

Mlčel. Být tak o těch patnáct let mladší.

„Prostě už mě nemiluje,“ řekla. „Proč?“

„Protože jsi...“ ale nedořekl to.

„Jsem děvka?“ zeptala se.

Mlčel.

„Tak tys jel na svatební cestu s děvkou?“ Přitiskla se k němu.
„Miláčku můj,“ líbala ho. Objal ji.

„Konečně, konečně,“ šeptala, „konečně.“

„Miluju tě,“ řekl. „Miluju tě jako blázen a dal bych všechno, všechno bych dal za tuhle chvíli s tebou.“

„Já vím,“ zašeptala, „já to vím. Pse,“ řekla pak tiše. „Můj pse!“

(1969)

Nebe, peklo, ráj

Pokoj byl blankytně modrý, lůžka stála v řadě za sebou; v místnosti byl ještě gauč, stolek, dvě křesla, židle, telefon, rozhlas po drátě a koš na papír. Vše bylo vyvedeno ve světlém dubu a v černém kovu. Také potahy byly černé. Muž stál u okna. „Je tu horko,“ řekl. „Nezdá se ti, že tu je horko?“ Byl starší než ona. Měl právě Kristův věk, ale toho večera vypadala jeho neoholená tvář s unavenýma očima ještě starší.

„To je dobře,“ prohlásila, „já mám ráda horko.“

„Všechny holky mají rády horko,“ obrátil se od okna. „Svlékneme se?“

„Ano,“ řekla. „Vidíš ten neón?“

Těsně nad jejich pokojem zářily červenobílé trubky. Odlesky dopadaly na lůžko pod oknem. „Máme pokoj s neonem,“ řekla. „Je to náš neón.“

Byla tak dokonale štíhlá, tak dokonale rostlá, že řekl znovu, že řekl, jako říkával vždy: „Jsi krásná,“ a ona už to zřejmě vnímala, jen jako se vnímá pozdrav anebo znělka, snad trochu víc, když to už neslyšela několik týdnů, aspoň z jeho úst nikoli. Vydala zvuk podobný smíchu, zvuk, jaký vydávají ženy, slyší-li lichotku. „Nepustíš hudbu?“ vyzvala ho.

Mužský hlas hovořil: Aby zabezpečil občanské svobody, spravedlnost a plné právo na rozvoj lidské osobnosti bez ohledu...

Bylo opět ticho. Svlékl se také. „Milá moje,“ řekl.

„Milý můj,“ zašeptala, „ty ses mi vrátil?“

„Kvůli tobě,“ řekl. „Nevím, jestli to bylo rozumné, ale přijel jsem kvůli tobě.“

„To není pravda.“

„Kvůli tobě,“ opakoval. „Byl bych tam jinak zůstal.“

„Kvůli mně?“ zeptala se.

„Kvůli tobě,“ řekl. „Kvůli téhle chvíli. Kvůli té chvíli, která právě nadchází.“

„Ty mě miluješ?“ zeptala se.

„Miluji tě,“ řekl. „Miluji tě víc než svůj život. Miluji tě víc než všechno. Proto jsem přijel. Skutečně.“

„Proč mě miluješ?“ zeptala se.

„Nevím, skutečně nevím.“

„Skutečně je divné slovo. Skutečně,“ opakovala. „Skutečně.“

„Snad proto, žes krásná,“ řekl. „Chodil jsem po ulicích a viděl jsem tě všude, v těch cizích městech, ve kterých jsi nemohla chodit, v každé dlouhovlasé jsem tě poznával už z dálky.“

„Ty mě miluješ?“ zeptala se.

„Miluji tě,“ řekl. „Miluji tě tak, že každý den bez tebe, každý další den už byl nesmyslný. To jsem nemohl vydržet.“

„To je dobře,“ řekla, „to je dobře, že už jsi to nemohl vydržet.“

„A ty mě miluješ?“ zeptal se.

„Ano,“ řekla.

„Budeš mě milovat?“ zeptal se.

„Jak to mám vědět?“ Zasmála se. „Jak mám vědět, co bude?“

„Je tu horko,“ povzdechl si, poodhrnul pokrývku a okamžik pozoroval její nahé tělo. „Milá moje,“ řekl.

„Milý můj,“ zašeptala.

„Miluji milovat se s tebou.“

„Já vím,“ zašeptala, „ale teď jsme už spolu nebyli dlouho. Myslím, že rok nebo dva?“

„Šest týdnů,“ řekl. „Byl jsem pryč šest týdnů a jeden den.“

Políbil ji.

„Miluji tě,“ řekl potom. „Kvůli tomu jsem se vrátil.“

„Kvůli tomu?“

Privřela oči. Neón se jí míhal před očima. I jeho tvář. Dýchala rychle. Potom zavřela oči zcela a sténala trochu.

„Kolik je hodin?“ zeptala se pak.

„Nevím,“ řekl. „Hodinky se mi rozbily dneska v letadle. Nesnesly to rozčilení. Z letu a z návratu do téhle země.“

„To je jedno,“ zašeptala. „Je jedno, kolik je hodin.“

„Jsme tu hodinu,“ řekl. „Jsem čtyři hodiny v téhle zemi. A teď se budeme milovat.“

„Ano,“ řekla, „a co uděláme potom?“

Uvědomil si, že dnes ještě nejedl. Nikdy nejedl předtím, než vstoupil do letadla. „Potom půjdeme dolů,“ navrhl, „je tam restaurace. Malá restaurace, vařili tam dobře. Před desíti lety.“

„Byls tam tehdy?“

„Ano.“

„S holkou?“ zeptala se. „S nějakou holkou?“

„Ano,“ řekl. „Tys byla tehdy... bylo ti sotva třináct.“

„Milovali jste se předtím?“

„Nevím. Myslím, že ano. Ale tobě bylo tehdy sotva třináct.“

„Ano,“ připustila, „ale věci se nemají opakovat.“

„Dáme si jiné jídlo.“

„Ano, dáme si rajskou polévku. Nedali jste si tehdy rajskou polévku?“

„Myslím, že ne.“ Snažil se vzpomenout si na jméno té dívky. Byl by rád řekl, že si skutečně nemůže vzpomenout na jméno té dívky a že tím méně si může vzpomenout na jídlo, které si tehdy dali, ale věděl, že by se tím cítila uražena za tu neznámou holku, neboť by v tom spatřovala, a vlastně zcela právem, budoucí nepozornost k sobě, a vtom si vzpomněl, že tehdy to byly zcela zvláštní toasty, ďábelské, pálily v ústech, a pili červené víno a potom jedli játra na ananasu, a dívka se opila, vrátili se oba opilí do pokoje v tomhle hotelu, ten pokoj ovšem nebyl modrý, bůhví, jakou měl tehdy barvu, snad i modrou, a on to jen zapomněl, tak jako jméno té holky, a klimatizace tu tehdy také nebyla.

„A potom knedlíky s vejcem,“ řekla. „Mám už strašný hlad. A potom amoletu a potom půjdeme do kina.“

„Dám ti rajskou polévku, holčičko,“ slíbil, „a všechno, co budeš chtít.“

Přitiskla se k němu a on pocítil slast, kterou vždycky pocítil, když se ho dotýkala, vzrušení, které ho ovládlo, i když byl k smrti unaven, i když byl vyčerpán dlouhým milováním.

„Milá moje,“ řekl. Miloval ji skutečně, protože mezi nimi nebylo nic jiného kromě lásky.

Nehovořili dokonce nikdy o ničem jiném než o lásce.

„Kolik je hodin?“ zeptala se potom, „kolik může být hodin?“

„Nevím, když jsem s tebou, nevím to nikdy.“

„Nezavřou nám restauraci?“ zeptala se.

„Ne,“ řekl, „ještě ne.“ Vstal a přistoupil k oknu. Ale okno se nedalo otevřít, jen pod ním jakási dřevěná záklopka, která kryla šterbinu o málo širší, nežli bývá otvor k dopisní schránce. V hloubce o deset pater níže se zelenal úzký pruh anglického trávníku, uprostřed protátý chodníkem, po němž chodili lidé. Byl teprve večer. „Tak dlouho jsem nebyl u tebe,“ řekl. Těsně nad jeho hlavou se mihotal neón. Vzhlédl ještě výše, ale hvězdy nebylo vidět. „Přece ještě neodejdeme.“

„Ano,“ řekla. „Chci být taky ještě s tebou.“ Natáhla k němu ruce. „Proč jsi tedy odešel? Proč vstáváš?“ Leželi vedle sebe. „Vyprávěj něco,“ řekla. „Jak ses vlastně měl?“

„Ty to víš. Víš, jak jsem se mohl mít bez tebe.“

„Měl jsi tam holku?“

„Ano,“ řekl. „Ale nemiloval jsem ji. Tu jsem nemiloval.“

„Jak se jmenovala?“

„To je přece jedno,“ řekl. „Nemiloval jsem ji.“

„Byla hezká?“

„Snad,“ řekl. „Ale teď si vzpomínám na něco,“ a v tu chvíli mu ta vzpomínka skutečně vytanula neobyčejně silně, „představ si,

jednou ráno, když jsem nastupoval do podzemní dráhy, tam nahoře na stanici Finchley Road, stál tam takový chlapík o berlích, stál tam vedle stánku na noviny, ale neprodával nic, jen tam tak trčel na těch berlích, byl ještě mladý a zrzavý, byl tak zrzavý, jak mohou být jen Angličani anebo ještě spíš Skoti.

A díval se na mě. Ze všech těch lidí si vybral zrovna mě a pozoroval mě, a přitom se usmíval, ale ne dobře, spíš potměšile anebo nenávistně.“

„To je všechno?“ zeptala se, když se odmlčel.

„Ne,“ řekl, „to je jen začátek.“

Přitiskla se k němu. „Miluješ mě ještě?“

„Ano,“ řekl a cítil slast z jejího dotyku. „Miluji tě tak, že nenajdu sílu, abych vstal, abych vyšel z tohoto pokoje, abych se od tebe odtrhl, třeba jen na nepatrnou chvíli.“

„To je dobře,“ řekla. „Je dobře, že mě tak miluješ.“

„Když jsem pak vystupoval,“ pokračoval, „na stanici Waterloo stál ten člověk na samém konci schodů, stál tam a díval se, jak mu vyjždím vstříc.“

„Mohl přijet autem,“ řekla.

„V tu denní dobu není nic rychlejšího než podzemní dráha.“

„Třeba se ti to všechno jen zdálo,“ řekla a zívla.

„Stál tam na svých berlích,“ řekl. „Zrzavý a vysměvačný. Potom vykročil k východu. Šel směrem k těm dělnickým domkům, kterých je tam plno. Dal jsem se za ním. Všiml jsem si, že komíny, tisíce komínů čnělo k nebi jako zkamenělé stromy. Ten chlapík se kymácel na svých berlích jako strašák na poli, který se dal do pohybu. Potom zmizel v jednom z těch domků. V obyčejném patrovém domku. Vstoupil jsem tam za ním. V té chodbě byly jen troje dveře, žádný vedlejší východ, měl jsem asi odejít, ale místo toho jsem začal zvonit u všech těch dveří, pak jsem volal, pak jsem bouchal. Napadlo mi, že neodejdu, že nemohu odejít, pokud mi neotevře a nevysvětlí, jak se vzal na té stanici. Ale neotevíral, tak jsem seběhl po schodech

do sklepa, potom vyběhl po schodech na půdu, všude jsem bušil, ty rány musely být slyšet až na ulici, ale dveře se neotevřely a to ticho za nimi mi připadalo skoro mrtvolné. Jako když jsem kdysi vstupoval do pitevny nebo do márnice. Když jsem vyšel, najednou... představ si, skoro jsem upadl, jak se mi udělalo slabo.“

Odmlčel se a čekal na její slovo. Když na ni pohlédl, viděl, že spí. Vstal. Z klimatizační bedny pod oknem funěl teplý vzduch. Horko bylo téměř nesnesitelné, i kachlíčky v koupelně byly teplé, nechladily. Napustil studenou vodu a omýval si obličej. Voda tiše šuměla z kohoutku a v potrubí občas zavržalo. Zavřel vodu a dlouho naslouchal. Báł se. Každým okamžikem, kdy tu tak stál, mokrý, nahý, nehybný a naslouchající uprostřed cizí koupelny, ho víc a víc prostupoval strach.

Měl bych odejít, uvažoval překotně, obléci se, nevzbudit ji ani, odejít, uprchnout nejkratší cestou, kufr stejně ještě není vybalený, odejít odtud, dokud je čas.

Vrátil se do pokoje. Spala. Po jejím obličejí se míhaly červené a žluté odlesky. Proč tu jsou zatlučená okna? Aby se jimi nedalo uprchnout? Pootevřel záklopku, posadil se na bobek, s obličejem přitisknutým ke štěrbině lapal po vzduchu. Naslouchal pozorně. Z dálky zatroubilo auto a ještě z větší dálky přicházel hukot jakýchsi strojů. Mohly to být stroje neviditelné továrny nebo také hluk motorů. Ještě se stále báł. Neměl se vracet. Nevěděl vlastně, proč se vracel, zda chtěl být prostě doma, vrátit se do země, která byla jeho, zda chtěl být při ní v její těžké hodině, nebo zda se skutečně vrátil jenom pro tu chvíli, která právě minula a kterou koneckonců mohl najít i jinde, protože mu nikdy nečinilo obtíž najít děvče, které by ho milovalo.

Sedl si do křesla s černým potahem. Na stolku v deskách byly dopisní papíry a obálky. Vzal jeden list a přeložil jej.

Hukot z dálky neustával. Možná, až vyjdu na ulici, představil si, a představa, že by měl vyjít na ulici, mu připadla nesnesitelná.

Hrál si s listem papíru a skoro přitom podřimoval.

„Milý můj,“ ozvala se, „co to děláš?“

Trhl sebou. V ruce držel složený papír.

„Co to máš?“ zeptala se.

„To je taková skládačka,“ řekl. Zastrčil prsty do papírových kapes a rozevřel a opět zavřel papírovou tlamu.

„Nebe, peklo, ráj,
kam tě, duše, dám,
do nebíčka, do peklička,
šupy, šupy tam.“

„Kde jsi teď?“ zeptala se.

Naslouchal hučení zvenku. Zdálo se mu, že se přibližuje.

„Tady,“ řekl, „u tebe.“

„A tvoje duše?“ zeptala se.

„Nemám duši,“ řekl, „víš přece, že nemám duši.“

„Ano,“ řekla, „proto dovedeš tak milovat.“

„Ano,“ řekl, „a miluji tě.“

„Co je to peklo?“ zeptala se.

„Nevím,“ řekl. „Jednou jsem viděl takovou hru. Lidi zavřeli do jedné místnosti a tam byli pořád spolu. Věčně, rozumíš – pořád jen ti samí lidé, tak si ten autor představoval peklo.“

„A ty?“ zeptala se.

„Nevím,“ řekl, „nepřemýšlel jsem o tom nikdy.“

„A ráj?“ zeptala se.

Po jejím obličejí stále běžely barevné odlesky.

„Ráj,“ řekl, „já nevím. Jednou bych chtěl být s tebou dlouho. Nikam nespěchat, před nikým se neskrývat. V opuštěném domě se zahradou. Jeden den ležet a naslouchat hudbě a milovat se. A nic víc. Druhý den si předčítat z pěkných knih. A milovat se. A nic víc.“

„Ležet na slunci,“ řekla. „Celý den ležet a nemyslet na nic.“

„Ano,“ řekl. „A potom další den pozvat lidi, které máme rádi, do našeho domu. Jíst s nimi a pít. A potom...“

„Co bychom pili?“ zeptala se.

„Vino,“ navrhl.

„Jaké?“

„Měli bychom mnoho různých vín,“ řekl, „vybrala by sis.“ Potom si vzpomněl: „Pamatuješ na ten malý hotýlek? V Železných horách, byli jsme tam úplně sami a paní v plesových šatech nám nosila italské víno.“

„Ne,“ zavrtěla hlavou.

„Ruffino,“ vzpomínal, „otevřela tu láhev pro nás, ale nemohli jsme se milovat, protože jsme oba musili být ještě večer jinde a u jiných.“

„Ne,“ řekla, „já se nikdy nepamatuji na nic, co se stalo.“ Zívla. „Kolik je vlastně hodin?“

„Nevím,“ řekl, „ale myslím, že hodně. Může být k půlnoci. Slyšíš taky ten hukot?“

„Zavřeli už restauraci?“

„Ano,“ řekl. „Už asi ano. Poslouchej to přece!“

„Slíbil jsi mi rajskou polévku.“

„Na tu teď nemysli,“ řekl. „Už je pozdě. Já dneska taky nejedl. Celý den.“ A uvědomil si, že mu je slabo od hladu.

„Nepustíš hudbu?“ zeptala se.

Otočil knoflíkem. „Už nehrají,“ řekl. „Je pozdě. Vypnuli to, aby se hosté nerušili. I když...“ a připadla mu v té chvíli téměř absurdní ta snaha kohosi chránit teď jeho noční klid.

„Mám žízeň,“ řekla. „Teče tu aspoň voda?“

Kachlíčky byly stále teplé. Naslouchal, jak teče voda, a ještě potom naslouchal. Na chodbě zněly tiché, plíživé kroky. Peklo je strach, napadlo ho, a ráj, to je nepřítomnost strachu, ráj, to je jistota, a proto ráj není.

Vypila vodu. „Milý můj,“ řekla, „proč nejsi u mě? Ty už mě nemiluješ?“

„Miluju tě,“ řekl, „a jsem proto tady.“ A toužil, nesmyslně toužil po té jistotě, vždycky po ní toužil, ale teď celou svou bytostí. Ucítil dotek jejího těla.

„A chtěli jsme jít do kina,“ řekla lítostivě.

„Ještě půjdeme,“ řekl, „půjdeme ještě mockrát do kina.“

„Možná, že se ti to jen zdálo, že se ti to všechno jen zdálo.“

„Co myslíš?“

„To s tím hrbatým. Nebyl žádný hrbatý, nemusíš se ho bát.“

„Chromý,“ opravil ji. „A je to jedno. Teď na tom nezáleží.“ A skutečně v téhle chvíli ho opustil strach, necítil nic než ji, dotýkal se unavenou dlaní jejího těla a nevnímal nic než tyto dotyky. „Miluji tě,“ zašeptal, „a proto jsem tady.“

„Kde jsi?“

„Tady,“ řekl, „tady.“ Zeptal se: „Miluješ mě?“

A ona řekla: „Ano.“

„Chtěl bych, abys mě milovala dlouho.“

A ona řekla: „Taky bych chtěla, ale teď na to nemysli. Nemysli na nic, co bude.“

Pochopil, že chce říct, copak mohu vědět, jestli tě budu milovat ještě zítra, žila vždycky jen chvílí, která právě plynula, a budoucí den byl pro ni vzdálen stejně jako budoucí století. Nenabízela mu ani nejnepatrnější znamení jistoty a nenáviděl ji za to, a toužil po ní jako nikdy po žádné ženě. Právě proto.

„Milý můj,“ zašeptala, „kde jsi?“

„Tady u tebe,“ řekl.

„Jsi můj?“ zeptala se.

„Ano, jsem tvůj, teď jsem tvůj,“ a schválně zdůraznil to slovo teď, ale ona si toho zřejmě nevšimla, přimkla se k němu a zašeptala: „Já jsem teď taky tvoje,“ v tom bylo aspoň trochu útěchy.

Když se vzbudil, bylo už šero. Kdosi přecházel po chodbě a to ho tak vyděsilo, že téměř nemohl dýchat. Naslouchal strnule těm cizím krokům, přicházely a opět odcházely. Potom náhle klapl ventilátor a počal vhánět do místnosti rozžhavený vzduch. Kroky zmizely anebo je překryl hukot ventilátoru. Uvědomil si, že ho bolí hlava, nejspíše od toho horkého vzduchu, a také od rozčilení, od strachu,

od shledání, nejistoty, a příliš krátké noci. Nesmím se bát, řekl si. Ležela vedle něho a spala. Neumyla se večer, barva se jí rozmazala po víčkách a po tváři kolem očí, na čele jí stály krůpěje potu. Oteklá, ušmudlaná a obyčejná holka. Bože, řekl si, proč jsem se vracel, proč jsem se jen vracel.

Měl hlad. Otevřel tiše svůj kufr, několik špinavých košil, časopisy a složený oblek. Ani cukrátko, ani sušenka. Zavřel kufr.

Dívala se na něj. „Jsem ošklivá?“ zeptala se. „Jsem teď ošklivá?“

„Ne,“ řekl. „Jsi krásná. Jsi nejkrásnější holka, jakou jsem kdy potkal. Ty to víš. Proto jsem se vrátil.“

Natáhla k němu ruce. „Co budeme teď dělat? Dávají už snídani?“

„Jistě. Je už ráno.“

„Zavolej,“ zašeptala, „zavolej, ať ji přinesou hned. Nevečeřeli jsme přece.“

Zvedl telefon a čekal.

„Dám si šunku,“ řekla. „Šunku a vejce do skla. A čaj. Miluju čaj. Můžu pít čaj celý den.“

„Je hluchý,“ řekl a pocítil znovu úzkost.

„To nevadí,“ řekla, „půjdeme dolů. Bude už restaurace otevřená?“

„Nevím,“ řekl.

Vstala a odešla do koupelny.

Přistoupil k záklopce a přiblížil ústa ke štěrbíně.

Dole, nepatrný, nazírán z výše desíti pater, na zeleném, dosud zšeřelém trávníku, na úzkém pruhu zelené trávy, poskakoval muž na berlích. Odkudsi zpoza rohu od neviditelného protihráče přilétl míč. Muž na berlích se rozkomíhal a odkopl míč. Pozoroval tu hru, pozoroval pln strnulosti, jak míč přilétá a odlétá.

„Co tam vidíš?“ zeptala se.

„Nic,“ řekl. Ačkoliv tušil, že ho musí ještě spatřit, věřil, že to není možné, ten člověk není, že je jen sen, přelud úzkostí, které ho nedostihnou.

„To je ten tvůj hrbatý?“ zeptala se.

Pokrčil rameny, natáhl se na lůžku, na nočním stolku ležela papírová skládačka.

Kam tě, duše, dám?

„Upadl,“ ozvalo se od okna, „uklouzl, když chtěl odkopnout míč. Je to ještě chlapec. Tamto přece nebyl chlapec?“

„Miluješ mě?“ zeptal se.

„Ano,“ řekla.

„Tak pojď ke mně, chci tě teď líbat!“

„Nepůjdeme se najíst?“

„Pojď ke mně. Budeš mě pořád milovat?“

„Pořád,“ zasmála se. „Co ty to máš za podivná slova? Skutečně a pořád... Teď,“ řekla, „teď tě miluju.“ Poklekla u postele a naklonila svá ústa k jeho. Dala se líbat. „A teď už pojď,“ řekla.

Cítil, jak se k němu přikrádá úzkost, zoufalá a beznadějná. Kam, uvažoval, kam uprchnu? Ale dokud byl tady, dokud byl s ní, dokud slyšel její dech, dokud se mohl přitisknout k jejímu tělu, ještě trval, ještě žil, ještě měl jistotu: teď a nyní ji měl, ještě vnímal, ještě cítil, cítil dokonce víc, než kdykoliv předtím dokázal cítit, byl blízko blaženosti. A objal ji tedy a líbal poněkud unavenými a vyschlými rty. „Miluji tě,“ zašeptal, „neopouštěj mě.“ A přitáhl ji k sobě.

Mlčela a jeho úzkost ještě vzrostla.

Když se opět vzbudil, byl pokoj už plný světla, v sousedním pokoji kdosi pouštěl vodu, naslouchal dlouho a bedlivě všem zvukům, potom tiše vstal a přistoupil k oknu. Trávník byl prázdný.

„Je tam?“ zeptala se za ním.

„Ne,“ řekl. „Holčičko.“ Díval se na ni. Až odejde, napadlo ho, až se rozloučíme, až se opustíme, až zůstanu sám, a pocítil téměř slabost. Proč, pomyslel si, už tolikrát odešli, tolikrát jsem se loučil, tolikrát jsme se opouštěli.

„Půjdeme jíst?“ zeptala se. „Už přece musíme jít jíst. Už je jistě poledne.“ Potom řekla: „Dám si bujón. Dám si dva talíře bujónu a k němu sním tři rohlíky. Budou mít čerstvé rohlíky?“

„Holčičko,“ řekl, „neoblékej se ještě.“ Zapotil se celý.

„Už musíme jít,“ řekla. „Musíš přece také domů, vždycky jsi spěchával domů.“

Natáhl k ní ruce. „Dneska nespěchám, dneska nechci.“ Leželi vedle sebe.

„Co budeme tedy dělat?“ zeptala se.

„Miluji tě,“ řekl.

Čas se vlekl, stál téměř v modrém pokoji. Z mlh se vyhouplo slunce a jeho paprsky počaly prohřívat rozžhavený vzduch.

„Máš tu něco ke čtení?“ zeptala se.

„Ne,“ řekl. „Jenom nějaké časopisy.“

„Čti mi,“ řekla, „přečti mi něco.“

„Jsou to odborné časopisy.“

„To nevadí,“ řekla.

„Anglické.“

„To nevadí, přeložíš mi to přece.“

Vstal a rozevřel kufr. Potom se naklonil nad ní, měla pevně sevřené rty a přivřené oči.

Nepolíbil ji ani nepromluvil. Díval se chvíli na tu cizí tvář.

„Už v dávnověku,“ překládal potom, „se lékaři zabývali stavbou lidské kostry. Všimli si, že kost se zcela liší svými vlastnostmi od všech ostatních tkání...“

„Jaké kosti mají mrzáci?“ zeptala se.

„To je různé,“ řekl. „Chceš skutečně, abych ti to vysvětlil?“

„Skutečně,“ opakovala po něm. „Skutečně.“

Mlčel. Nikdy spolu nehovořili o ničem jiném než o lásce. Ale jak mohl teď mluvit o lásce? Cítil sžíravý hlad, slabost ho zvolna pokrývala.

„Milá moje,“ zašeptal, „co teď budeme dělat?“

„Řízek,“ řekla, „mám chuť na řízek. Nebo smažený kotlet.“

Zavřel časopis. „Nemuč se,“ řekl.

„Vlašský salát,“ řekla. „Celou mísu salátu k tomu.“

„Miluji tě,“ řekl tiše. „Zůstaň tu ještě se mnou!“

„A potom,“ řekla, „jahody se šlehačkou. A černou kávu.“ Objal ji.

„Pusť mě!“ řekla tiše.

„Už mě nemiluješ?“ zeptal se.

„Jsi blázen,“ řekla, „co se pořád ptáš?“

„Miluj mě,“ řekl. „Nikdy jsem tě neprosil, ale teď tě prosím. Miluj mě!“

Mlčela. Ve slunečním paprsku poletoval prach. Pocítil nutkání vstát a vyhlédnout z okna na trávník. Ale ovládl se.

„Taky mě nemiluješ,“ řekla. „Bojíš se jen. Bojíš se, co jsi sem vstoupil. Bojíš se každého kroku za dveřmi, bojíš se, že tu zůstaneš sám. Toužíš po něčem jistém. Bože,“ vykřikla, „proč jsi tady se mnou? Proč si nenajdeš nějakou hodnou a věrnou?“ Vstala.

Natáhl po ní ruce a snažil se ji přitáhnout zpět.

Škrábla ho do prsou. Zarývala nehty do jeho prsou a ryla jimi dlouhé krvavé drápance.

„Milá,“ řekl tiše, „neopouštěj mě teď.“ Díval se na ni, jak se obléká, škrábance pálily a cítil lepkavost vlastní krve, která mu stékala po prsou.

Pustila rádio, konečně zazněla hudba. Nevnímal ji. Vnímal jen svoji únavu, vnímal hlad, který naplňoval každý jeho sval ochablostí. Vnímal svoji ochablost a nejistotu. Co bude dál, přemýšlel. Kvečeru vstanu a napiju se, rozhodl se. Člověk se potřebuje aspoň napít. A pocítil tak bolestně žízeň, že vstal, došel do koupelny a vypil hltavě tři sklenice vody.

Seděla před zrcadlem a česala se. „Jaké vlasy měla tehdy ta tady?“

„Na tom přece nezáleží.“

„Proč si zase leháš?“ zeptala se. „Přece tu nechceš ještě zůstat?“

Po celém těle mu vyrážel pot. Neměl jsem tolik pít, uvědomil si, ale bylo to jedno, vše bylo ztraceno. Snažil se naslouchat, bedlivě naslouchal zvukům na chodbě a zvukům venku, ale hudba je přerušovala, byl osamělý a vyčerpaný. Byl zcela vyčerpán svou osamělostí.

„Čeho se vlastně bojíš?“ zeptala se. „Zabil jsi někoho tam venku?“
„Kdybych zabil...“ řekl. „Možná, že ti, co zabíjejí, jsou na tom líp než ti, co nezabíjejí.“

Byla už opět krásná, byla tak krásná, že raději odvrátil oči. „Pamatuješ se, jednou v noci, čekal jsem na tebe u autobusu, bylo už asi půl dvanácté.“

„Ne,“ řekla.

„Svítil měsíc, byl skoro v úplňku, milovali jsme se pak v té trávě hned kousek za stanicí, v třešňovce.“

„Ne,“ řekla, „já se nepamatuju. Zapomenu všechno, co se kdy stalo.“

„A druhý den ráno,“ řekl, „miloval jsem tě tak, že jsem si šel stoupnout před tvůj dům, to nebyla náhoda, že jsme se tam potkali. Čekal jsem na tebe, musel jsem tě uvidět.“

„Ne,“ řekla, „nepamatuji se.“

Z drápanců na prsou mu velmi pomalu stékala krev. Dorazila až k boku a potom několika úzkými stružkami stékala na bílé prostěradlo. Zdálo se mu, že zaslechl kroky, docela blízké kroky. Polekal se. „Mohla bys vypnout to rádio?“ zeptal se.

Otočila knoflíkem. „Kolik může být hodin?“ zeptala se.

„Možná, že dvě,“ řekl, „možná, že víc, že už bude večer. Miluješ mě ještě trochu?“

„Mám teď hlad,“ řekla.

„Odejdeš beze mě?“

Sedla si na okraj postele. „Pojd,“ řekla, „pojd' už!“

Naslouchal krokům na chodbě. Krok, krok, a potom podivné ťuknutí, krok, krok a ťuknutí. „Slyšíš?“ zeptal se a zatajil dech.

„Mám hlad,“ řekla tiše a přivřela oči. „Už tu nechci zůstat.“ Vstala.

Kdosi se zastavil přede dveřmi, do zámku se tiše zasunoval klíč.

Otočila se k němu a oči se jí rozšířily úžasem.

Natáhl k ní ruce. „Milá moje,“ vydechl, „milá moje!“ Ted' z něho spadla všechna úzkost. Ted' konečně měl jistotu o své budoucnosti,

ted' stanul na prahu jistoty, ale ještě než vkročil, zbývala mu chvíle, ta poslední chvíle. „Milá moje,“ opakoval.

„Tobě teče krev,“ všimla si, „jak to, že ti teče krev?“

Naklonila se k němu a líbala ho na prsou.

Cítil její ústa, která se přísávala na jeho prsa, cítil ty chladivé doteky, cítil svou krev, jak odchází. „Milá moje,“ zašeptal, a věděl ted', že se už naposledy dotýkají, že naposledy říká ta slova, že odchází, nic se nedalo zadržet, nic se nedalo zachránit, zbývala jen ta poslední jistota, že odejde, jako všechny, jako všechno, ta jediná jistota, ten ráj klidu; a pocítil, jak do něho vstupuje ten klid, ta nehybnost, mrazivá a bezútěšná, a neslyšel ted' dokonce ani, jak do dveří buší cizí pěsti, propadal se.

Vstoupili. Byli tři. Měli na sobě uniformy hotelových zaměstnanců. „Tak co je,“ řekl první z mužů, „co je tady s vámi?“ Zpod modré čepice mu vykukovaly nazrzlé vlasy.

Vstala rychle a otřela si ústa. Druhou rukou přitáhla pokrývku, aby zakryla mužovu nahotu. „Určitě jenom spí,“ řekla rozpačitě, „spí jenom,“ a spěchala ke dveřím, jako by se styděla, že ji zastihli ještě tady.

Zrzavý si všiml papírové skládačky. „Nebe, peklo, ráj,“ pronesl téměř něžně. „Ráj,“ opakoval a díval se na ni pln zvědavé dychtivosti.

(1968)

Ivan Klíma
Milenci na jeden den

Ilustrace na obálce Myimage/Shutterstock.com
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 5. 6. 2020

ISBN 978-80-274-0866-5 (epub)
ISBN 978-80-274-0867-2 (pdf)
ISBN 978-80-274-0868-9 (prc)